

Kadernota 2013

Inhoudsopgave Kadernota Gemeente Terschelling 2013

	Bladzijde
Aanbiedingsbrief	5
Algemeen	7
Ontwikkelingen per programma	11
Voortgang Collegeprogramma	21
Financiële ontwikkeling	43

Aan de leden van de Raad van de gemeente Terschelling

Terschelling, 11 juni 2013

Geachte leden van de Raad,

Bijgaand treft u aan de kadernota 2013 (voorheen Voorjaarsnota) van de gemeente Terschelling. De kadernota zal worden behandeld tijdens de juli vergaderingen van de raadscommissie en van de gemeenteraad.

In de kadernota treft u een beschrijving aan van de actuele ontwikkelingen. Verder is een verslag opgenomen van de voortgang in de realisatie van het Collegeprogramma 2010-2014. De kadernota 2013 sluit af met een overzicht van de financiële ontwikkelingen van de gemeente Terschelling. Daarbij zijn de laatste ontwikkelingen verwerkt zoals deze naar voren zijn gekomen uit de meicirculaire van het gemeentefonds.

Met vriendelijke groet,

Het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

R. Vogelzang,
Secretaris a.i..

J.H. Bats,
Wvd - Burgemeester.

Kadernota 2013

1. Algemeen

Algemeen

De kadernota die u dit jaar krijgt aangeboden wijkt qua opzet en inhoud niet veel af van die van de voorjaarsnota zoals u de afgelopen jaren gewend was. De afwijking zit hem, behalve in de naam, vooral in het tijdstip van aanbidding, de wijze van behandeling en de intentie van het stuk.

De kadernota ontvangt u op een later tijdstip dan u voorheen de voorjaarsnota kreeg. Door de datum van aanbidding iets naar achteren te verschuiven, werd het mogelijk om de ontwikkeling van het gemeentefonds nog in deze kadernota mee te nemen. Aangezien de nog op te stellen begroting 2014 gebaseerd dient te zijn op de meicirculaire heeft de kadernota hiermee aan inhoud gewonnen: de kaders voor de meerjarenbegroting staan nu ook daadwerkelijk vast.

Dat de kaders compleet en actueel zijn maakt de kadernota minder vrijblijvend. De bedoeling is dat de discussie over de meerjarenbegroting wordt gevoerd aan de hand van deze kadernota. Hoewel de kadernota dus later verschijnt dan voorheen de voorjaarsnota, wordt het mogelijk gemaakt om de richtinggevende discussies nog voor het zomerreces te voeren. Het College zal aan de hand van de uitkomsten van de beraadslagingen in de julicyclus van de raad, de begroting 2014 in concept opstellen. De vaststelling van de begroting zelf zal dan plaats vinden in oktober.

Deze kadernota vormt zoals gezegd de basis voor de begroting 2014 en het is helaas een opmaat in mineur. De ontwikkeling van de financiële situatie is zorgwekkend te noemen. De gemeente Terschelling wordt door de financiële crisis voor grote uitdagingen gesteld. De conclusie is dat het tekort bij ongewijzigd beleid op zal lopen tot een bedrag van circa € 800.000 per jaar.

De fundamentele discussie die gevoerd moet worden is of dit betekent dat ambities in de ijskast moeten en dat voorzieningen voor burgers en toeristen moeten worden afgebouwd, of dat een ander antwoord moet worden gevonden. Het College heeft hierover beleidsuitgangspunten geformuleerd en heeft op grond hiervan een voorstel uitgewerkt, dit voorstel vindt u opgenomen in het hoofdstuk met de financiële ontwikkelingen. Het voorstel behelst een combinatie van maatregelen, waarvan de belangrijkste is een verhoging van de toeristenbelasting. Daarnaast stelt het College voor om de eerder aangekondigde bezuiniging op subsidies nu daadwerkelijk door te voeren. Uitgangspunt in het voorstel dat het College voorlegt is dat de vitaliteit van het eiland gewaarborgd dient te worden en dat derhalve voorzieningen zo goed als mogelijk in stand moeten blijven .

De financiële situatie maakt echter ook een verdere bezinning nodig op de vraag of we nog steeds de goede dingen doen en of de dingen goed worden gedaan. Het College heeft de ambtelijke organisatie opgedragen een intern onderzoek hieromtrent voor te bereiden. De nieuwe organisatiestructuur die op 1 januari van kracht is geworden, moet daarbij een goede uitgangspunt vormen om alle taken en processen nog een keer af te wegen tegen de vraag of er sprake is van effectief en efficiënt werken. Dit onderzoek zal een integraal karakter moeten hebben, dat wil zeggen dat het ook betrekking zal hebben op beleid en beleidsvorming en dat er daarom een samenspel mag worden verwacht tussen Organisatie, College en Gemeenteraad.

De behandeling van de kadernota zal gericht zijn op de begroting 2014. Voor wat betreft de ontwikkelingen over het jaar 2013 leggen wij u daarnaast ter vaststelling de eerste begrotingswijziging 2013 voor.

Kadernota 2013

2. Ontwikkelingen

2. Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden per programma de belangrijkste ontwikkelingen weergegeven.

Programma 1, Burger en bestuur

Modernisering GBA

Het programma modernisering GBA (mGBA) werkt aan de Basisregistratie Personen (BRP). De BRP maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties en bevat persoonsgegevens over alle ingezetenen van Nederland en over personen die niet in Nederland wonen - of hier slechts kort verblijven - maar die een relatie hebben met de Nederlandse overheid, de 'niet-ingezetenen'. Het doel van de BRP is om kwalitatief hoogwaardige persoonsgegevens bij te houden en te verstrekken aan overheidsorganisaties en aangewezen instellingen en personen. De BRP vervangt de huidige gemeentelijke basisadministraties (GBA).

In de Modernisering van de GBA is voorzien dat BRP in de toekomst alle systematische gegevensverstrekking aan afnemers overneemt van de gemeente. Dit betekent dat ook selecties en spontane gegevensverstrekking vanuit een centrale gegevensopslag geleverd worden.

De inrichting van de BRP is een vrij ingrijpende operatie die ook van onze gemeente intensieve inzet zal vragen. In het traject zullen wij samenwerken met de overige Friese Waddeneilanden en de gemeente Leeuwarden. Vanuit het Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten (KING) wordt ondersteuning geboden in het implementatie traject. Vanaf medio juni 2013 zal worden gewerkt aan een plan van aanpak.

Programma 2, Orde en veiligheid

APV/Bijzondere Wetten.

Het toezicht op de leeftijdsgrenzen bij verstrekking van alcohol aan jongeren is door een wijziging van de Drank en Horecawet per 1 januari 2013 een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Naar verwachting zal de leeftijdsgrens binnen afzienbare tijd worden opgetrokken naar 18 jaar. Wij zijn samen met de andere Friese Waddeneilanden doende met de gemeente Leeuwarden controles te realiseren. De kosten van controles in 2013 en latere jaren ramen wij op € 11.000 per jaar.

Regionalisering van de brandweer

De brandweerkorpsen van Friesland worden per 1 januari 2014 samengevoegd binnen één organisatie die deel uit gaat maken van de Veiligheidsregio Fryslân. Dit betekent in ieder geval dat alle personeel over gaat naar de nieuwe organisatie. Omtrent de positie van het onroerend goed bestaat op dit moment nog onduidelijkheid, maar verwacht wordt dat hierover nog voor de zomer duidelijkheid komt. Uitgangspunt bij de regionalisering is dat de kosten voor de gemeenten min of meer gelijk blijven. Aan de regionalisering is ook een gelijkschakeling verbonden op het gebied van de kwaliteit. Gemeenten die een extra inspanning moeten leveren om te voldoen aan de algemene eisen van kwaliteit, zullen deze kosten zelf dragen.

Programma 3, Ruimte en wonen

Bestemmingsplannen

De meeste bestemmingsplannen worden in 2013 actueel gemaakt. Er moet nog een beheersverordening voor de natuurgebieden worden opgesteld. De Bestemmingsplannen Waterfront West-Terschelling, Haven en Bedrijventerrein vragen op termijn ook nog om actualisering. De werkzaamheden voor deze bestemmingsplannen kunnen voor het grootste deel in eigen beheer worden uitgevoerd.

Daarnaast zal moeten worden gewerkt aan een geactualiseerde Beheersverordening Waddenzee. Binnen VAST-verband is hoge prioriteit gegeven aan het opstellen van een nieuwe Beheersverordening en is net als de Beheersverordening natuurgebieden afhankelijk van de context van Natura 2000 Waddenzee. Hiervoor zal gezamenlijk een planning en een uitvoeringsplan worden opgesteld. De totale kosten hiervan zijn sterk afhankelijk van de vraag of er nader onderzoek naar natuurwaarden en dergelijke behoeft te worden gedaan.

Structuurvisie

Er is een sterke behoefte aan een lange termijn perspectief voor de totale ruimtelijke ontwikkelingen binnen onze gemeente. Vanuit dit oogpunt blijft het wenselijk om het strategisch beleid te formuleren. Een aanpaknotitie hierover staat in de Raadsplanning voor november 2013. Voor het opstellen van een Structuurvisie is echter op dit moment geen financiële of ambtelijke inzet begroot. De Structuurvisie is door het College vooralsnog dan ook opgenomen in de lijst van niet gehonoreerde wensen. Afhankelijk van de uitkomsten van de meningsvorming in de Raad zal worden besloten of de aanpaknotitie wel of niet opgesteld gaat worden.

Actualisatie Woonplan Terschelling 2008-2016

Het laatste woningmarktonderzoek dateert van 2007. Sindsdien heeft in 2011 uitsluitend onderzoek naar de startersvraag plaatsgevonden. De woningmarkt is de laatste jaren sterk veranderd. Om een actueel beeld van de woningbehoefte te krijgen is eigenlijk nieuw woningmarktonderzoek nodig. Gezien de ontwikkelingen van de woningmarkt in de laatste paar jaar is het College van mening dat alvorens een start wordt gemaakt met de actualisatie, hierover een discussie plaatsvindt met de Raad. Het is derhalve ook te prematuur om op dit moment een inschatting te maken van de hiermee gepaard gaande ambtelijke inzet en mogelijke externe kosten.

Actualisatie Welstandsnota Terschelling

De huidige Welstandsnota is uit 2008. Nieuwe ontwikkelingen, waarvoor een beeldkwaliteitsplan is opgesteld, zijn daar aan toegevoegd (Stilen, Brede School, Zeevaarschoolstraat 7). De intentie is om binnen het Team Beleid tot een integraal plan van aanpak te komen waarbij de overwegingen vanuit het jaarverslag Hus en Hiem worden meegewogen. Als dit plan van aanpak gereed is, zullen wij u dit uiteraard ter consultatie voorleggen.

Gemeentelijke co-financiering ISV 3 projecten

Voorwaarde voor ISV-3 subsidies is dat de gemeente eenzelfde bedrag als cofinanciering bijdraagt als de Provincie. Niet voor alle projecten is gemeentelijke co-financiering beschikbaar. Welk bedrag nodig is, is afhankelijk van de hoogte van de provinciale subsidies. Binnenkort heeft het College nader overleg met de Provincie over een aantal projecten binnen onze gemeente die in aanmerking zouden kunnen komen voor provinciale subsidies. Daarmee krijgen wij ook zicht op de gemeentelijke cofinanciering die daarbij benodigd is. Wij verwachten derhalve binnenkort nadere voorstellen te kunnen voorleggen. Voor co-financieringsprojecten is structureel een bedrag beschikbaar van € 100.000 per jaar.

Aankoop erfpachtpercelen SBB

Binnen de ontwikkelagenda die is opgesteld in samenwerking met Staatsbosbeheer is een lijst opgesteld van erfpachtgronden die aan de gemeente te koop aangeboden gaan worden. De prijzen van deze gronden zijn op dit moment echter nog niet bekend. Mocht de gemeente tot aankoop willen overgaan, dan is hiervoor een investeringskrediet nodig. Mogelijk ontstaat nog een situatie dat het wenselijk is om eigen tegentaxaties te laten uitvoeren om de redelijkheid van de gestelde prijzen te kunnen toetsen. Een en ander is echter sterk afhankelijk van de uitkomsten van de commissie die in opdracht van de Minister de door Staatsbosbeheer te hanteren prijzen vaststelt.

Indien hierover meer duidelijkheid bestaat zullen wij uw Raad hierover informeren. Dan zullen wij u ook informeren over de financiële consequenties.

Startersleningen

Om de financiële mogelijkheden voor starters om een woning te kopen te verbeteren wil het College onderzoeken of en hoe startersleningen via de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) hierin een bijdrage kunnen leveren. Onze gemeente neemt deel aan het SVn, maar wil dit instrument goed ingezet kunnen worden dan moet hiervoor lokaal beleid ontwikkeld worden en middelen beschikbaar zijn. Bij dit lokale beleid moet gedacht worden aan het vaststellen van de doelgroepen, het type woning, de maximale lening en de maximale kostengrens. Een starterslening moet het verschil overbruggen tussen de verwervingskosten van de woning en het bedrag dat de starter maximaal kan lenen volgens de normen van de Nationale Hypotheek Garantie.

Vergunningverlening Bouw en Woningtoezicht

In het vervolg op het reorganisatietraject bleek een nadere oriëntatie op de VTH-taken gewenst en in samenhang met bestuurlijke ontwikkelingen in Friesland (gemeentelijke samenvoegingen, ontwikkeling RUD/FUMO) ook noodzakelijk. Het College van burgemeester en wethouders heeft opdracht gegeven voor het laten verrichten van een vervolgonderzoek naar de huidige situatie en het perspectief voor het taakonderdeel Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).

Daarnaast maken ontwikkelingen op het gebied van nieuwe omgevingswetgeving het noodzakelijk om ons op de toekomst van de gemeentelijke VTH-taken te richten.

Het College staat voor ogen dat heldere beleidsuitgangspunten worden geformuleerd, gekoppeld aan een duidelijk dienstverleningsconcept. In de uitwerking zullen keuzes worden gemaakt ten aanzien van taken die wij zelf kunnen uitvoeren en taken die van vanwege hun complexiteit of vanwege kwaliteitseisen beter in samenwerking kunnen worden uitgevoerd.

Samenwerken op het gebied van VTH zal in de toekomst een nadrukkelijke betekenis krijgen. In het kader van de herstructurering van VTH-taken en de ontwikkeling van kwaliteitscriteria voor het kunnen uitvoeren van deze werkzaamheden, is onze gemeente al expliciet aan het nadenken over de wijze waarop samenwerking vorm kan krijgen. De kwaliteitscriteria die wij noemen worden wettelijk verankerd in het omgevingsrecht en gaan onverkort ook voor onze gemeente gelden. De Provincie Fryslân vervult de regierol bij de invoering van de nieuwe kwaliteitscriteria. Binnen VAST, met de Provincie en de nieuw ingerichte regionale uitvoeringsdienst FUMO gaan wij in gesprek om vast te stellen op welke wijze de verschillende VTH-taken kunnen worden ingericht. Een eerste opgave is het uitvoeren een zogenaamde zelfevaluatietest die inzicht gaat geven in waar onze gemeente staat ten opzichte van de kwaliteitscriteria.

Afhankelijk van de wijze waarop de VTH-taken in toekomst structureel kunnen worden belegd maakt de gemeente Terschelling op dit moment gebruik van gedetacheerde medewerkers en de dienstverlening van de Milieuadviesdienst voor het uitvoeren van diverse VTH-taken. De inzet van deze medewerkers is uiteraard duurder dan de inzet van eigen medewerkers, maar gezien de onzekerheid waarin wij op dit moment verkeren met betrekking tot de toekomst van de VTH-taken zeker noodzakelijk. Voor de tweede helft van 2013 begroten wij de meerkosten van deze inzet op circa € 180.000. Daarbij is rekening gehouden met de vrijvallende vacaturegelden.

Voor de jaren na 2013 gaan wij ervan uit dat, hoe de samenwerking op het gebied van VTH-taken ook zal worden vormgegeven, wij rekening moeten houden met forse meerkosten voor dit taakveld. Ook bij een uitbesteding aan de FUMO, die zoals het nu lijkt noodzakelijk zal zijn om aan de landelijke kwaliteitscriteria te voldoen, zullen wij in de toekomst rekening moeten houden met hogere kosten dan bij inzet van eigen medewerkers. Vooralsnog hebben wij deze meerkosten in de meerjarenramingen opgenomen voor een bedrag van € 200.000. Dit bedrag zal deels kunnen worden gedekt uit de ruimte voor openstaande vacatures.

Programma 4, Natuur, landschap en milieu

Realisatie van het Ambitiemanifest.

Het College wil in 2013 een discussie met de Raad voeren over de te selecteren speerpunten in het kader van duurzaamheid.

De stuurgroep duurzame Wadden heeft de VAST-projectgroep opdracht gegeven met concrete SMART geformuleerde projecten te komen. Deze projecten zijn recent geformuleerd en krijgen een plek in een concreet actieplan. Dit wordt binnenkort in de stuurgroep besproken. De uitkomsten hiervan zullen ter besluitvorming naar de Raad worden gezonden.

In dit kader is ook het project Zonneakkers van belang. Op basis van een pilot wil het College voorstellen een gebied obstakelvrij te maken en daarmee de aanleg van een zonneakker mogelijk te maken.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving Milieu

Werkzaamheden op dit taakveld zijn voor een belangrijk deel belegd bij de regionale Milieuadviesdienst (MAD). De taken die de MAD voor de gemeente doet vallen veelal in het verplichte basis-takkenpakket dat overgaat naar de Regionale Uitvoerings Dienst FUMO. Naar verwachting zal de FUMO per 1 januari 2014 operationeel zijn.

Als gevolg hiervan zal de Gemeenschappelijke Regeling voor de MAD opgeheven gaan worden en dient de MAD ontbonden en vereffend te worden. Eventuele liquidatiekosten die hieraan verbonden zijn moeten wij vooralsnog als PM aangeven.

Begraafplaatsen

In 2013 is de applicatie Key-2 begraven in gebruik genomen. De administratie van de gemeentelijke begraafplaatsen is in de applicatie ingevoerd. Het is wenselijk om aan de applicatie een module toe te voegen waarmee belangstellenden de inrichting van de begraafplaats thuis via het internet kunnen raadplegen. Daarmee kan worden bewerkstelligd dat gemakkelijk kan worden nagegaan of personen op de gemeentelijke begraafplaats zijn begraven en waar een eventueel graf is gesitueerd. De structurele kosten kunnen binnen de lopende begroting worden gedekt.

Programma 5, Economie, infrastructuur en toerisme

Wegen – onderhoud

In de uitvoering van het wegenonderhoudsprogramma 2012 zijn werkzaamheden doorgeschoven naar 2013. De uitgestelde werkzaamheden zullen nu worden uitgevoerd in 2013, de dekking vindt plaats binnen uit de Onderhoudsvoorziening wegen.

Wegen – Helihaven

Voor de komst van de NH90 helikopter moet de helihaven worden aangepast. De tegelverharding dient te worden vervangen door asfalt en er dient randverlichting rond het landingsvlak te worden aangebracht. Daarnaast moet een afvoersysteem voor vloeistoffen worden gerealiseerd en moet de ingang worden verplaatst. De kosten voor deze aanpassing worden geraamd op circa € 150.000. Het College stelt zich op het standpunt dat het Rijk primair verantwoordelijk is voor de genoemde aanpassingen. Daarom zal het College de aanpassingen en de daarmee gepaard gaande kosten, die eveneens in meer of mindere mate gelden voor de andere Friese eilanden, via VAST aankaarten bij de betreffende Minister of Staatssecretaris. Vooralsnog hebben wij deze investeringen nog niet meegenomen in ons financiële kader voor de komende jaren.

Wegen – Fietspad door de polder

Jaren geleden is het fietspad door de polder aangelegd als schelpenpad. Naast het fietspad ligt een (soms half verhard) polderpad waar bestemmingsverkeer (o.a. boeren) gebruik van maakt. In de natte perioden van het jaar worden de onverharde wegen op onderdelen onberijdbaar. Er komen diepe sporen in de paden en daardoor zoeken voertuigen (ook agrarische) een alternatieve route, wat vaak het fietspad is. Hierdoor wordt het fietspad aangetast en fietsers kunnen dan nauwelijks hun weg vervolgen. Er zijn aanzienlijke kosten mee gemoeid om soms wel twee keer per jaar het fietspad te onderhouden. Daarnaast zijn er ook de kosten om het gedeelte waarover voertuigen dienen te rijden te onderhouden.

In het jaar 2009 is voor het laatst groot onderhoud aan dit fietspad uitgevoerd. Over het gehele fietspad is toen een schelpenverharding van ca. 1000 m³ aangebracht.

Gezien de zeer slechte onderhoudstoestand van het fietspad zou het nodig zijn een nieuwe schelpenverharding aan te brengen. De kosten hiervoor worden geraamd op € 60.000, doch deze onderhoudskosten zijn niet opgenomen in de meerjarige onderhoudsvoorziening. Nagegaan wordt of er door verschuiving in de uitvoering van werkzaamheden toch nog ruimte kan worden gevonden binnen de Voorziening wegen en paden.

Waterwegen – Uitvoeren diepteschouw

Het Waterschap is in het jaar 2012 begonnen met het uitvoeren van een diepteschouw. Dit houdt in dat er een aantal bermsloten extra op diepte moeten worden gebracht. De meerkosten van deze extra werkzaamheden worden geraamd op circa € 5.000. In 2013 is met deze extra kosten geen rekening gehouden, zodat deze kosten binnen de huidige budgetruimte moet worden gevonden.

Haven – Aanleg stroom/watervoorzieningen Loskade

Het voorstel voor de aanleg van stroom /watervoorzieningen bij de Loskade wordt op dit moment uitgewerkt. De kosten van deze investering kunnen worden gedekt uit de inkomsten voor de levering van deze stroom en watervoorzieningen. Derhalve behoeven hiervoor geen middelen te worden vrijgemaakt. Uiteraard zullen wij de begroting hierop aanpassen nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Overig – Bewegwijzering bedrijventerrein

Bij de realisatie van de eerste fase van het bedrijventerrein is er voor gekozen om op de afslag vanaf de Hoofdweg naar de Nieuwe Dijk onder het ANWB-bord "Nieuwe Dijk" voor elk op het bedrijventerrein gevestigde bedrijf een bordje met de bedrijfsnaam te hangen. Door de uitbreiding van het bedrijventerrein met een groot aantal bedrijven is er onvoldoende plaats en is het verkeerstechnisch niet verantwoord om de verwijzing naar de nieuw gevestigde bedrijven op dezelfde wijze te regelen.

Voor een verkeersveilige en landschappelijk passende verwijzing is een nieuwe insteek nodig. Gekozen is voor een benadering waarbij ervan uitgegaan wordt dat er sprake is van bewegwijzering/ verkeersgeleiding en niet van reclameaanduidingen/borden. Op de afslag Hoofdweg-Nieuwe Dijk blijft uitsluitend het ANWB bord "bedrijventerrein Nieuwe Dijk" hangen. De overige bordjes worden verwijderd. Op de Nieuwe Dijk zelf wordt vervolgens verwezen naar de bedrijven. De bedrijven kunnen, binnen de ruimte die het bord biedt, zelf de bedrijfsnaam aangeven die men op de borden vermeld wil hebben. Achter de naam wordt het huisnummer vermeld. Als er op 1 huisnummer meerdere bedrijven zitten, worden deze uitsluitend bij de toegang tot het eigen terrein afzonderlijk vermeld.

De kosten voor deze nieuwe bewegwijzering zijn geraamd op € 20.000 en kunnen ten laste komen van de exploitatie van het bedrijventerrein.

Programma 7, Samenleven

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk

Er wordt op dit moment vooral aandacht besteed aan een goede inbedding van de financiële verhouding tussen het gemeentebestuur en de Stichting Prokino na de overname door Prokino van de activiteiten van de Stichting Kinderopvang Terschelling. Dit betreft zowel de reguliere subsidierelatie alsook de participatie van Prokino in de Brede School op West-Terschelling. Wij verwachten dat een en ander binnen de bestaande budgetten een plaats kan krijgen.

Transities

Het sociale domein krijgt onder invloed van landelijke wetgeving de komende jaren een nieuwe inrichting. De Zorg voor jeugd, Passend Onderwijs, de invoering van de Participatiewet en opname van begeleiding uit de AWBZ in de WMO geven de gemeente een aanzienlijke taakverzwaring. Deze transities zijn in voorbereiding waarbij de wens en noodzaak om deze te integreren steeds nadrukkelijker wordt. Hiertoe zal dit jaar en de komende jaren een omvangrijke inspanning vanuit de gemeentelijke organisatie worden verwacht. In de regionale visie-ontwikkeling zal het beleid op de eilanden nadrukkelijk aan de orde moeten komen. Binnen VAST wordt hieraan gewerkt zodat de bijzondere situatie van de eilanden in deze regionale ontwikkelingen voldoende wordt geborgd.

Programma 8, Cultuur en Sport

Toekomst zwembad

Uw Raad heeft dit voorjaar de wens uitgesproken nader onderzoek te willen laten doen naar het zo mogelijk “duurzaam” openhouden van het zwembad. Op dit moment wordt in opdracht van de Raad van Beheer door Sportfondsen Nederland, gewerkt aan het opstellen van een visie over het zwembad voor de periode na 2016. In het financiële hoofdstuk van deze kadernota is rekening gehouden het open houden van het zwembad.

Programma 9, Bedrijfsvoering

Kosten e-overheid

De overheid werkt aan een eenduidige en eenmalige vastlegging van informatie middels een stelsel van basisregistraties. Onderdelen van dit stelsel zijn onder andere de basisregistratie GBA (persoonsinformatie), BAG (adressen en gebouwen), NHR (bedrijven), BRV (voertuigen), BRI (inkomensgegevens), BRV (voertuiggegevens), BGT (topografische gegevens), RNI (niet ingezetenen), BRK (kadastrale gegevens), WOZ (waarde onroerende zaken) en de BRO (ondergrondgegevens). Elk van deze basisregistratie kent een eigen verantwoordelijke – de bronhouder – die zorgt voor een goede vastlegging van de gegevens. Deze gegevens worden eenmalig vastgelegd en de kerngedachte is dat de overheid van burgers geen gegevens gaat vragen die ergens binnen de basisregistraties al bekend zijn. Eenmalig vastleggen en meervoudig gebruik. Voor gemeenten geldt de afspraak: “alle gemeenten voldoen aan de wettelijke plicht om de basisregistraties te gebruiken als enige bron van de hierin opgenomen authentieke gegevens en vragen deze niet opnieuw uit”. De basisregistraties moeten het verder mogelijk maken dat veel van de dienstverlening van de overheid langs digitale weg gaat plaats vinden.

De basisregistraties gaan een reusacting informatienetwerk vormen en gemeenten spelen daarbinnen een belangrijke rol. Alle gemeenten worden verplicht aan te sluiten op de landelijke voorzieningen, maar voordat aansluiting mogelijk is moet worden aangetoond dat wordt voldaan aan strenge eisen op het gebied van beveiliging en procedures. Ook de investeringen in programmatuur zijn hoog. De gemeente Terschelling wil in deze ontwikkeling niet voorop lopen, maar moet wel voldoen aan de wettelijke eisen. Tot nu zijn we daarin ook steeds geslaagd. De Waddeneilanden hebben in VAST verband een gezamenlijke informatiemanager aangesteld die de gemeenten hierbij voorgaat. Daarnaast speelt de samenwerking met de gemeente Leeuwarden een belangrijke rol. Op

eigen kracht was het niet mogelijk geweest om te blijven voldoen aan de gestelde eisen. Niettemin blijven de ontwikkelingen in het kader van de e-overheid een grote inspanning vragen van de gemeente. Voor 2013 staat een audit van BAG in de planning en om hiervoor te slagen moet er nog veel werk worden verricht. Daarnaast wordt gewerkt aan realisatie van de landelijke voorziening GBA, en de koppeling BAG/WOZ. In 2014 komt de BGT op het programma te staan.

De projecten in het kader van de e-overheid hebben de neiging langer te duren dan het oorspronkelijke plan was binnen de centrale overheid. Herhaaldelijk moeten einddatums worden opgeschoven omdat software leveranciers nog niet klaar zijn en omdat implementatie langer duurt dan verwacht. Een apart probleem vormt de financiële planning. Dikwijls wordt pas in een zeer laat stadium duidelijk wat de kosten zijn. Bovendien zijn er op dit gebied zeer weinig gespecialiseerde aanbieders en als er eenmaal gekozen is voor de softwarelijn van een leverancier is men gedwongen om de vereiste consultancy en de nieuwe programmatuur ook te betrekken bij deze leverancier. Dat alles brengt met zich mee dat voor de gemeente de speelruimte op het gebied van ICT maar zeer beperkt is. In deze kadernota zijn bedragen opgenomen voor projecten in het kader van e-overheid. De kosten voor 2013 zijn nog redelijk goed in te schatten, de kosten voor de begroting 2014 worden al meer ongewis en de geschatte kosten voor de latere jaren zijn uiterst wankel. Uiteindelijk zullen alle inspanningen ook moeten leiden tot een verlaging van de kosten. Naarmate er meer producten digitaal worden afgenomen zal er meer terug worden gewonnen van de gemaakte kosten. Dit zal echter wel een heroverweging met zich mee brengen ten aanzien van de dienstverlening zoals deze nu plaats vindt via de gemeentelijke publieksbalie. Niettemin zullen de kosten op het ICT gebied onevenredig zwaar blijven drukken voor een gemeente van de schaalgrootte van Terschelling.

In de plannen voor 2013 en 2014 is een project opgenomen voor een raadsinformatiesysteem. Door bundeling met de andere Waddeneilanden wordt het mogelijk gemaakt om dit systeem kostenneutraal uit te voeren. Daarbij zal ook de mogelijkheid worden geboden om raadsvergaderingen via webcast live aan te bieden op internet.

Kosten juridische ondersteuning

De gemeente wordt geconfronteerd met sterk oplopende kosten op het gebied van externe juridische ondersteuning. De oorzaak is dat veel bestemmingsplannen in een eindfase verkeren. Daarnaast speelt mee dat de burger meer dan voorheen de stap naar de rechter maakt. Burgemeester Visser heeft in zijn nieuwjaarstoespraak 2013 er voor gewaarschuwd dat Terschelling onleefbaar dreigt te worden door het gebrek aan tolerantie. Naast een toename van het aantal bezwaar- en beroepsschriften valt op dat er een scherpe toename is van het aantal informatie verzoeken in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur. Wij volgen hierin een landelijke trend. De verzoeken zijn dikwijls afkomstig van beroeps "Wobbers" die alle gemeenten in het land bestoken met dezelfde verzoeken. Deze mensen leven van de opbrengsten van de vergoeding die de overheid dient te betalen bij het onverhoopt overschrijden van de termijn voor beantwoording.

Het College ziet kansen voor het toepassen van mediation bij het oplossen van geschillen. Mediation krijgt in het bestuursrecht steeds meer een volwaardige plaats. Meningsverschillen tussen burgers kunnen door middel van mediation in een vroeg stadium worden beslecht, waardoor een verdere juridische procedure achterwege kan blijven.

Kadernota 2013

3. Collegeprogramma 2010-2014 Voortgang

Leeswijzer:

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de voortgang van het collegeprogramma 2010-2014. Per doelstelling wordt de stand van zaken door middel van een kleur gemarkeerd. De legenda van de verschillende kleuren is als volgt:

Kleur	Betekenis
Lichtgroen	Doelstelling is gerealiseerd.
Lichtgeel	We wachten op actie van derden.
Lichtblauw	Vereist permanente aandacht, proces blijft aandacht houden.
Lichtrood	Nog geen bestuurlijke aandacht voor geweest
Geen kleur	Moet nog concrete actie plaatsvinden of actie is in gang gezet maar is nog niet afgerond.

PROGRAMMA 1   BURGERS EN BESTUUR

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- een slagvaardig en integer bestuur, efficiënt, effectief en transparant;
- klantgerichte dienstverlening;
- robuust samenwerkend met de andere Waddeneilanden met als doel zelfstandigheid behouden.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Behoud bestuurlijke zelfstandigheid.	Sterke Waddensamenwerking. Met enthousiasme meewerken aan de verdere opbouw van de samenwerking in VAST-verband. Blijven inzetten op zo groot mogelijke betrokkenheid van Texel.	In 2013 is de samenwerking verder geïntensiveerd. Er is een directieraad i.o. binnen VAST, die meer eilandoverstijgend stuurt op de processen. Daarnaast speelt zowel in de interne omgeving (kwaliteit en kwetsbaarheid) als in de externe omgeving (herindelingen, schaaldiscussie, ontwikkelingen op Texel, decentralisaties in het sociale domein en de nieuwe Wet Omgevingsrecht) een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op de samenwerking (strategie). De vier colleges zijn –mede tegen de achtergrond van de eis van de Provincie om de samenwerking binnen VAST te intensiveren- volop in discussie wat de gevolgen zijn voor de Waddeneilanden.
	Op ICT-terrein de gezamenlijke uitbesteding aan Leeuwarden verder uitwerken.	De samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Leeuwarden is vastgesteld. Inmiddels worden nagenoeg alle applicaties door de gemeente Leeuwarden gehost. In 2013 zal een verdere slag plaatsvinden met betrekking tot de invoering van een zaakstelsel en een postregistratiesysteem.
Wijziging in de bestuurlijke structuur van het Waddengebied. Verminderen bestuurlijke drukte.	Pleiten voor aanpassing van het RCW. Simpel, transparant en praktisch zijn sleutelwoorden als het gaat om de bestuurlijke inrichting van het Waddengebied.	Over de toekomstige bestuurlijke organisatie waddengebied zijn de afgelopen tijd diverse stukken geproduceerd. Tot nu toe heeft dit niet geleid tot een nieuwe, heldere, slagvaardige structuur. Via VAST blijven de eilandgemeenten betrokken bij verdere ontwikkelingen op dit gebied.

<p>Efficiënte en effectieve ambtelijke organisatie.</p>	<p>Huidige structuur kritisch tegen het licht houden. Onderzoek naar de wenselijke formatieomvang zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht. Daarbij tevens aandacht voor cultuuraspecten. Vinden van een goede balans tussen uitvoering taken in eigen beheer en samenwerking of uitbesteding. Daar waar dat kan streven naar kostendekkend werken.</p>	<p>Vanaf 1 januari 2013 wordt gewerkt binnen de nieuwe organisatiestructuur. Naar de toekomst toe gaat de gemeente Terschelling inzetten op een publieksgerichte organisatie waarin uitdrukkelijk oog is voor samenwerking, dan wel uitbesteding. In het jaar 2013 zullen wij ons met name richten op een verdere stroomlijning van de nieuwe organisatie. Daarin zal in eerste instantie centraal staan hoe wij in de toekomst de VTH-taken gaan organiseren.</p>
<p>Klantgerichte dienstverlening.</p>	<p>Publieksbalie en digitale dienstverlening tot nu toe evalueren. Inspelen op de vraag van de inwoners naar digitale dienstverlening en op basis daarvan dienstverlening verder uitbouwen. Niet doorschieten.</p>	<p>Op basis van het EGEM-i realisatieplan heeft onze digitale dienstverlening een behoorlijke impuls gekregen. Op dit moment wordt met name aandacht besteed aan een goed beheer van de basisregistraties zoals BAG, GBA en WOZ. De samenwerking in VAST-verband en met de gemeente Leeuwarden is daarin een belangrijke factor.</p>
<p>Versterking relatie bestuur – inwoners.</p>	<p>Inzetten op buurtgerichte aanpak, waarbij zowel bestuurlijk als ambtelijk contactpersonen worden aangewezen. Dit betrekken in organisatievernieuwing.</p>	<p>Het inzetten op een buurtgerichte aanpak zal in 2013 worden uitgewerkt. Wij hebben ons voorgenomen in de toekomst een publieksgerichte organisatie te zijn.</p>
<p>Slagvaardige afdoening bezwaarschriften.</p>	<p>Inzetten op een gezamenlijke commissie in VAST-verband.</p>	<p>Er is besloten om vooralsnog niet tot de instelling van een gezamenlijke commissie in VAST-verband over te gaan.</p> <p>In 2013 is de nieuwe bemensing van de commissie voor bezwaar en beroep afgerond.</p> <p>Door het aantrekken van een aantal tijdelijke krachten en het uitbesteden van een aantal dossiers bij derden, hopen wij in 2013 een forse inhaalslag te kunnen maken in het aantal onderhanden bezwaar- en beroepszaken.</p>

PROGRAMMA 2   ORDE EN VEILIGHEID

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- een veilige en plezierige omgeving om in te leven, te werken, te recreëren en vakantie te vieren.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Behouden en -zo mogelijk- verbeteren van het niveau van (sociale) veiligheid.	Initiatieven vanuit de samenleving (zoals inzet beveiligers Midsland) ondersteunen.	Voor de zomer van 2012 is met een groot aantal actoren een eensluidende aanpak voor de overlast afgesproken. Er zijn twee pijlers: aanpak excessief drankgebruik onder jongeren en het terugdringen van overlast. Deze aanpak heeft in 2012 goed gewerkt en zal in de zomer van 2013 eveneens weer op deze wijze worden toegepast.
	Bijzondere Opsporings Ambtenaren overwegen voor taken die de Politie moet laten liggen	Tot op heden is hier nog geen opvolging aan gegeven. Een en ander hangt nauw samen met de wijze waarop wij in de toekomst onze taken op het gebied van handhaving willen organiseren. Na afronding van de discussie die nu wordt gevoerd omtrent de toekomst van de VTH-taken op het gebied van RO en bouwen, zal een en ander opnieuw op de agenda komen.
	Brandweerstalling West aanpassen aan de ARBO-normen.	De aanpassingen aan de brandweergarage op West-Terschelling zijn inmiddels geheel afgerond.
Voldoen aan de Wet op de Veiligheidsregio's	<p>Voor wat betreft de Brandweer streven naar een schaalgrootte op districtsniveau.</p> <p>In de rampenbestrijding blijven pleiten voor aandacht voor de specifieke eilander aspecten bij het opstellen van het regionaal plan.</p>	<p>Inmiddels is de Veiligheidsregio Friesland opgericht. In de komende tijd zal alle aandacht uitgaan naar de inbedding van onze brandweerorganisatie in de Veiligheidsregio, zowel voor wat betreft de vrijwilligers, het materieel maar ook de gebouwen.</p> <p>In de discussies rond de Veiligheidsregio wordt via het VAST-verband voortdurend aandacht gevraagd voor de specifieke eilander situatie.</p>
	Waar het gaat om de Politie aandacht blijven vragen voor voldoende capaciteit in relatie tot de bijzondere eilandsituatie.	In 2013 is de politiesterkte opnieuw bepaald. Op de eilanden is daarbij de sterkte op niveau gebleven.

Bescherming natuurgebied.	Inzet Brandweer in natuurgebied dat wordt beheerd door SBB meenemen in de ontwikkelagenda.	Dit punt is met SBB besproken in de gezamenlijke ontwikkelagenda. Dit punt krijgt daarin voortdurend de nodige aandacht.
Vastleggen Dijkkring. Primaire waterkering op eerste duinenrij.	Zien dit in het Deltaprogramma te realiseren. In het Provinciaal Overlegorgaan Kustverdediging aandacht blijven vragen voor ondersteuning hiervan.	In 2012 is door de voormalige staatssecretaris ingestemd met het voorstel om West aan Zee en Midsland aan Zee binnen de dijkkring op te nemen. Daarmee is die discussie afgerond, maar moet een en ander nog wel worden geformaliseerd. Nu dienen nog goede afspraken met het Rijk te worden gemaakt over de buitendijkse ligging van het dorp West-Terschelling. Hiervoor wordt voortdurend aandacht gevraagd in de daarvoor bestemde organen.

PROGRAMMA 3 RUIMTE EN WONEN

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- een ruimtelijke ordening die voorziet in de maatschappelijk gewenste ontwikkeling en behoefte. Dit in goede samenspraak met de inwoners van Terschelling;
- een adequate voorziening in de woningbehoefte.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Afstemmen ruimtelijk beleid op de maatschappelijke behoefte.	Inventariseren van het nu beschikbare beleid en dat pragmatisch aanpassen aan noden en wensen vanuit de Terschellinger samenleving. Noodzaak van een structuurvisie nader afwegen.	In mei 2012 is door de stuurgroep gebiedsontwikkeling het eindbeeld vastgesteld. Dit ontwikkelplan voor de Terschellinger Polder is in juli 2012 ter vaststelling aan de Raad voorgelegd. Er is een sterke relatie tussen dit plan en het lange termijn perspectief. Vanuit dit oogpunt blijft het wenselijk om het strategisch beleid te formuleren. Voor een structuurvisie is echter op dit moment geen capaciteit beschikbaar.
Bestemmingsplannen die up-to-date zijn.	Plan van Aanpak -incl. planning- opstellen met betrekking tot alle bestemmingsplannen naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State over het Bestemmingsplan Buitengebied.	De meeste bestemmingsplannen zijn in 2013 actueel. Er moet nog een beheersverordening voor de natuurgebieden worden opgesteld. De bestemmingsplannen Waterfront West-Terschelling, Haven en Bedrijventerrein vragen op termijn ook nog om actualisering.
Een geactualiseerd Bestemmingsplan (beheersverordening) Waddenzee.	Binnen VAST-verband is hoge prioriteit gegeven aan het opstellen van een nieuw Bestemmingsplan (beheersverordening) Waddenzee. Deze beheersverordening is net als de beheersverordening Natuurgebieden sterk afhankelijk van de context van Natura 2000. Hiervoor zal gezamenlijk een planning en een uitvoeringsplan worden opgesteld.	In het kader van VAST is gewerkt aan het opstellen van de startnota voor dit bestemmingsplan. Inmiddels loopt de uitvoering van het opstellen van dit bestemmingsplan.

<p>Een transparante ruimtelijke- en natuurregelgeving met voldoende ruimte voor de eilanden.</p>	<p>Samen met de andere eilanden, de Provincie en het Rijk aan de slag om de knelpunten op te lossen.</p>	<p>Bestuurlijk en ambtelijk is Terschelling bezig de processen en programma's die relatie hebben met deze materie te beïnvloeden. In dit kader zijn de volgende zaken te benoemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer aandacht vanuit het Deltaprogramma en Natura 2000 voor de problematiek van de eilanden. In dit kader is een aantal initiatieven ontwikkeld die tot zichtbare resultaten hebben geleid. <p>Te noemen valt de inzet van de gezamenlijke eilanden en VAST met betrekking tot het dossier Staand want, De Visie zandige kust van het Rijk in relatie tot de provinciale visie en de relatie met het Deltaprogramma. Dit heeft geleid tot het tijdelijk stilleggen en afstemming tussen beide plannen. Als laatste is te noemen de Integrale eiland en kustbeheer benadering. Doel is om meer samenhang te ontwikkelen in de bestaande programma's richting de eilanden en meer het eilandgeluid te laten doorklinken in de aanpak. Het op deze wijze bezig zijn heeft geleid tot een beter bewustzijn bij het Deltaprogramma en N2000;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ook is met RWS tot een meer agendagerichte aanpak gekomen zodat ook in meer praktische zaken er meer oor en oog is voor de eilander situatie. <p>Dit is een permanent proces waarbij het College zich voortdurend inspant om de voor onze gemeente beste oplossingen te realiseren.</p>
<p>Oplossing voor het B&Y-terrein.</p>	<p>Een beeldkwaliteitsplan opstellen voor een bedrijfsgebouw dat past binnen het vigerend bestemmingsplan.</p>	<p>Het College wacht de ontwikkelingen in dit dossier verder af.</p>
<p>Invulling Dellewal-lokatie.</p>	<p>Het College wil in principe terug naar het oorspronkelijke "Grootduinconcept". Mogelijkheid van een bezoekerscentrum onderzoeken in combinatie met andere functies. Daarbij wordt geen enkele partij op voorhand uitgesloten.</p>	<p>Het College is in overleg met de eigenaar van Hotel Schylge over een goede invulling van deze locatie. Naar verwachting kan hierover in 2013 besluitvorming plaatsvinden.</p>

Een adequate voorziening in de behoefte aan mogelijkheid tot begraven.	Het eerder geformuleerde beleid met betrekking tot de begraafplaatsen bijstellen in verband met te verwachten capaciteitsproblemen op de nieuwe begraafplaats.	De beleidsnotitie begraafplaatsen is vastgesteld. Daarnaast zijn enkele graven opnieuw ingericht. Daarmee is dit project feitelijk afgerond.
Ontwikkeling van beleid op het terrein van het bezit aan onroerend goed.	In principe het eigen woningbezit afstoten, met uitzondering van strategisch gelegen panden. Verkoop op basis van marktwaarde.	Het College heeft de koers uitgezet over de toekomst van het gemeentelijk woningbezit en heeft hierover een besluit genomen. In de komende jaren zal overeenkomstig dit besluit worden gehandeld.
	Bezit aan "groen" in beeld brengen. "Overhoeken" verkopen.	Op basis van de beleidsvisie "overhoekjes" worden momenteel de overhoekjes te koop aangeboden.
	Havenkantoor aan de WB-kade op termijn verkopen met benoeming van bestemming (geen horeca).	De havenmeesters maken gebruik van een gedeelte van het pand. Een ander deel is tijdelijk in gebruik gegeven aan de Stichting Thuishaven Terschelling. Op dit moment wordt bezien in hoeverre de havenmeesters kunnen worden ondergebracht in een nieuw te realiseren gebouw voor de betonning. Met de Stichting Thuishaven wordt onderhandeld over deelname in de Brede School. Als beide zaken kunnen worden gerealiseerd, kan het havenkantoor worden verkocht.
Voorzien in woningbehoeften.	Werken aan nieuwe prestatieafspraken met een plaatselijk actieve woningcorporatie.	Met De Veste/Pierre Louis is een nieuwe prestatieovereenkomst gesloten.
	Werk maken van de ontwikkeling van de West Aletalaan.	Woningbouw in het gebied West-Aletalaan vormt een onderdeel van de prestatieafpraak. Tegelijk met de ontwikkeling van een nieuwe campus wordt een en ander gerealiseerd.
Onrechtmatige bewoning aanpakken.	Prioriteit gaat uit naar het handhaven op onrechtmatige recreatieve bewoning van permanente woningen. Plan van aanpak daarvoor opstellen.	Het plan van aanpak is vastgesteld. Vijftien eigenaren van woningen zijn aangeschreven. Ook in nieuwe gevallen vindt aanschrijving plaats. Het College stelt vast dat er duidelijke vorderingen zijn waar te nemen in lopende procedures.

PROGRAMMA 4 NATUUR, LANDSCHAP EN MILIEU

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- behoud van de kernkwaliteiten van ons eiland, te weten natuur in al zijn facetten, ruimte en rust;
- een verantwoord agrarisch beleid dat kansen en ruimte biedt aan ondernemers;
- het bevorderen van een gezond en duurzaam milieu.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Integrale gebiedsgerichte aanpak van knelpunten en kansen op het gebied van veiligheid, water, landbouw, recreatie, natuur en landschap.	Streven naar een concreet uitvoeringsplan.	Medio 2012 is het door de Stuurgroep Integrale Gebiedsontwikkeling vastgestelde ontwikkelingsplan voor de Terschellinger Polder aan de Raad toegezonden. Op dit moment vindt de uitwerking daarvan plaats.
	Blijven werken aan een goede - maar ook kritische- relatie met SBB. Samenwerken aan de Ontwikkelagenda. In deze agenda duidelijke doelen stellen.	Middels verschillende sessies werken de gemeente en SBB aan een Ontwikkelagenda die recht doet aan de opdracht van de Minister en de Tweede Kamer. Dit is een permanent proces.
	Gronden met een maatschappelijke bestemming, die geen bijzondere natuurwaarde hebben, dienen in eigendom aan de gemeente te worden overgedragen.	Met SBB zijn afspraken gemaakt over de gronden die in eigendom overgedragen kunnen worden. Binnenkort vindt taxatie van de gronden plaats waarna de gemeente een aanbod ontvangt. SBB heeft een deskundigencommissie opdracht gegeven om een advies uit te brengen over de wijze van waardebeoordeling van de te verkopen grond. Het definitieve advies wordt in de eerste helft van 2013 verwacht. Na standpuntbepaling door SBB kan het verkooptraject een vervolg krijgen.

	<p>In het kader van het Natuurherstelprogramma werken aan revitalisatie van het kweldergebied.</p>	<p>Langs twee sporen wordt aan kwelderherstel gewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - via het beheer- en inrichtingsplan de Grië. Het beheer- en herstelplan voor de Grië zal eind dit jaar met een subsidieverzoek aan het Waddenfonds worden toegestuurd - via de uitkomsten van het door de Universiteit van Wageningen uitgevoerde onderzoek wil het College tot nieuwe kwelders komen. Eind 2011 heeft het College het programmateam verzocht de gemeente te assisteren bij de procesbegeleiding van dit voornemen. In april 2012 is de begeleidingsgroep kweldervorming ingesteld en is een plan van aanpak voor de ontwikkeling rond Strip e.o. besproken. <p>Doel is om in 2013 een inrichtingsplan gereed te hebben met de financiering daarvoor.</p>
<p>Cranberrycultuur handhaven.</p>	<p>Bevorderen dat gebieden goed beheerd worden en in cultuur gehouden worden</p>	<p>Dit onderwerp krijgt in de Ontwikkelagenda met SBB aandacht.</p>
<p>Ruimte voor de agrarische sector.</p>	<p>In goed overleg met de ondernemers werken aan een nieuw beleid dat hen voldoende ruimte en kansen biedt.</p>	<p>In dit kader zijn twee sporen bewandeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Via de lijn N2000 door het laten uitvoeren van de PAS (programmatische aanpak stikstof) samen met de provincie en DLG; - Via een ontwerpatelier in het kader van "Nije Pleats" gecombineerd met een pilot met de deskundigen van het werkatelier van de provincie via het programma "Grutsk op é romte" is in het kader van het ontwikkelingsplan van de Terschellinger polder tot een visie op dit vraagstuk gekomen.
<p>Behouden van de mogelijkheid tot strandrijden.</p>	<p>Het College volgt de huidige –low profile-lijn. Dit in afwachting van het Beheersplan in het kader van Natura 2000.</p>	<p>Het College wil het strandrijden voor eilanders behouden binnen de mogelijkheden van de regelgeving.</p>

Realisatie van het Ambitiemanifest.	Het College zal op korte termijn een visie geven op het Ecofysrapport en dat aan de Raad voorleggen. Het College wil zich inzetten voor een haalbare ambitie en wil daarom toe naar formulering van een realistische doelstelling voor het jaar 2014.	Het College wil in 2013 een discussie met de Raad voeren over de te formuleren speerpunten in het kader van duurzaamheid. De stuurgroep Duurzame Wadden heeft de VAST-projectgroep opdracht gegeven met concrete SMART-projecten te komen. Deze projecten zijn recent geformuleerd en concreet in een plan uitgewerkt. Dit wordt in de stuurgroep van begin juni 2013 besproken. In de tussentijd zal een samenvatting naar de Raad worden gezonden met het verzoek hiermee in te stemmen.
	De samenwerking -in VAST-verband- met de Provincie wordt als belangrijke randvoorwaarde beschouwd.	Er vindt afstemming plaats binnen VAST over het Uitvoeringsprogramma 2013-2014. In VAST wordt gewerkt aan eilandoverstijgende projecten. Dit programma is in 2012 beoordeeld door het Waddenfonds en kan in 2013 in uitvoering worden genomen. Daarnaast werkt VAST zelf aan een project voor energiebesparing in de gebouwde omgeving.
	Het realiseren van zonneakkers.	Het College stelt voor om op basis van een pilot een gebied obstakelvrij te maken.

PROGRAMMA 5 ECONOMIE, INFRASTRUCTUUR EN TOERISME.

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- versterken en verbreden van de Terschellinger economie;
- in stand houden van het toerisme;
- het op adequate wijze beheren en onderhouden van het gemeentelijk wegenbestand;
- het waarborgen van de frequente, de dienstverlening en de tarieven van de veerverbindingen en het openbaar vervoer.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Aandacht en ruimte voor de plaatselijke ondernemers met als oogmerk duurzame economische gezondheid.	Structureel overleg met de TOV en andere belangenorganisaties waarin aandacht voor de gewenste rol van de lokale overheid.	Het hier benoemde gestructureerde overleg is gerealiseerd.
	Fundamentele strategische keuzes voor versterking van de Terschellinger economie maken. Deze keuzes nader uitwerken en omzetten naar concrete actiepunten per sector.	De fundamentele strategische keuze als hier genoemd is een wezenlijke die ons inziens samenhangt met het ontwikkelen van een structuurvisie waarin naast ruimtelijke ook vooral naar maatschappelijke en leefbaarheidsaspecten wordt gekeken. Het College stelt vast dat realisatie hiervan pas in een volgende collegeperiode plaats kan vinden.
	Het verbeteren van de communicatie met ondernemers.	Het College neemt actief deel aan overlegmomenten met ondernemers. Bedrijvenbezoeken continueren en op basis hiervan binnen de organisatie concrete acties uitzetten.
Een nieuwe Horecanota.	Hiermee snel en voortvarend aan de slag gaan. In de nota in ieder geval ook aandacht voor bijstelling van het beleid m.b.t. terrassen, tearooms, broodjeszaken en ijssalons.	De Horecanota is gereed, met uitzondering van het beleid op het gebied van serres en veranda's en een herijking van de categorieën logiesverstrekkers.
Meer ruimte voor supermarkten.	Huidige beleid -waarin koppeling plaatsvindt met de winkelkernen- heroverwegen. Besluitvorming hierover in het voorjaar van 2011.	Met betrokkenen wordt overleg gevoerd waarin wordt gestreefd naar een voor alle partijen aanvaardbare locatiekeuze. Het initiatief ligt op dit moment bij de supermarkten.
Realiseren visafslag.	Mogelijkheden onderzoeken om in ieder geval in het zomerseizoen een visafslag te organiseren.	Op basis van onderzoek is gebleken dat een vismarkt lastig is te organiseren.

Promotie faciliteren.	Promotie is geen gemeentelijke kerntaak. Wel het werk van de SMPT faciliteren.	Het College wil het werk van de SMPT financieel blijven faciliteren. Daarbij is het advies aan de SMPT om het Toeristisch programma wat in samenspraak en werking met de Provincie is opgesteld te volgen. Een aanvraag voor extra ondersteuning door de gemeente moet nog via het bestuur van de SMPT worden aangevraagd.
Meewerken aan het Witte Vlag Project.	Voor het zomerseizoen 2011 helder zien te krijgen of dit project kans van slagen heeft.	Het College steekt op dit moment geen energie meer in dit project.
Oplossing vinden voor parkeerproblematiek Oud West.	Het College wil trachten dit in deze collegeperiode te bewerkstelligen. Voorlopig echter even een pas op de plaats.	Het College wacht het initiatief vanuit de Raad over dit onderwerp af.
Optimaliseren Haven.	<p>Het College streeft naar een goed georganiseerde en geordende haven. De middelen daarvoor zijn beperkt. Met dat gegeven in het achterhoofd wil het College een onderscheid maken tussen noodzakelijke maatregelen en opties die meer worden ingegeven door luxe. Op basis van wat haalbaar is, zal de MER worden doorgezet.</p> <p>Het College gaat uit van het organisatorisch gescheiden blijven van de Passantenhaven en de Gemeentehaven. Het College wil nader onderzoek doen naar de mogelijkheden van verdere privatisering van de Passantenhaven. De rol van de lokale overheid zal zich in die optie beperken tot het aangeven van de contouren.</p>	<p>De gemeenteraad heeft op 28 februari 2012 ingestemd met het "Aangepast Inrichtingsplan Havengebied Terschelling" als uitgangspunt voor een op te stellen bestemmingsplan en milieueffectrapportage voor het havengebied, met inachtneming van 2 aangenomen amendementen. De uitkomsten van de uitspraak van het College van Beroep met betrekking tot de veerconcessies zijn hierbij van groot belang. Naar verwachting zal een en ander voorlopig nog onzeker blijven omdat hierover vragen zijn gesteld aan het Europese Hof. Vooralsnog worden daarom nog geen concrete acties ondernomen.</p> <p>Het onderzoek naar de mogelijkheden van verdere privatisering van de Passantenhaven zal nog worden opgepakt.</p>

	<p>De Gemeentehaven moet worden ingebed in de gemeentelijke organisatie. Dit wordt betrokken in het proces van organisatievernieuwing.</p>	<p>De inbedding van de gemeentehaven in de gemeentelijke organisatie was een onderdeel van het organisatieonderzoek. De gemeentehaven maakt nu onderdeel uit van het Team Techniek.</p>
<p>Een goede bereikbaarheid van het eiland.</p>	<p>Met betrekking tot de veerverbindingen wordt verwezen naar het coalitieakkoord.</p>	<p>Hetgeen is afgesproken in het ODC is basis voor het dienstverleningsconcept. De minister heeft besloten om de concessie voor de eerste periode te verlenen aan de Rederij Doeksen/TSM. Tegen het besluit is bezwaar/beroep aangetekend en inmiddels heeft het College van Beroep uitspraak gedaan. Naar verwachting zal een en ander voorlopig nog onzeker blijven omdat hierover vragen zijn gesteld aan het Europese Hof. Hangende de behandeling hiervan is het Openbare Dienstcontract van kracht.</p>

PROGRAMMA 6 ONDERWIJS

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- optimalisering van een transparant onderwijsbeleid;
- het bieden van zo groot mogelijke kansen voor jongeren om zich voor te bereiden op hun toekomst en hun plaats in de maatschappij. Dit zo lang mogelijk als wenselijk is op het eiland zelf;
- optimaliseren van de samenwerking, zowel tussen de gemeente en de scholen als tussen de scholen onderling.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Brede School realiseren.	Volledig inspanssen om het project Brede School vorm en inhoud te geven. Het streven is naar bouw binnen deze collegeperiode.	Het project verloopt volgens planning. Inmiddels is een omgevingsvergunning afgegeven. Planning van de ingebruikname van het gebouw is september 2014.
Bestuursvorm optimaliseren.	Nadere oriëntatie op de bestuursvorm, zo mogelijk in samenwerking met Vlieland.	De regeling voor de nieuwe bestuursverhouding in het openbaar onderwijs is vastgesteld. Daarbij is het openbaar onderwijs wat meer op afstand van de gemeenten komen te staan. De samenwerking met Vlieland vindt op dit moment vooral op ambtelijk niveau plaats.
Een zo breed mogelijk aanbod in het Voortgezet Onderwijs.	Onderzoek naar de mogelijkheden het onderwijsaanbod op het Schylger Jouv zodanig uit te breiden dat er na drie jaar een aansluiting komt op 4-Havo niveau. Dit in samenwerking met Simon Vestdijk te Harlingen.	De aansluiting is gerealiseerd en vastgelegd in het onderwijskundig convenant met Simon Vestdijk . De focus ligt nu primair op de versterking van het onderwijs op het eiland. Het VMBO-onderwijs voldoet op dit moment aan de norm van de Inspectie Onderwijs.
Goede studentenhuisvesting.	Beheer huidige campus doelmatiger organiseren. Realiseren van nieuwbouw.	In 2013 kan naar verwachting het bestemmingsplan voor de nieuwe locatie worden vastgesteld. Direct daarna kan de vergunning worden aangevraagd en het terrein bouwrijp worden gemaakt. Vervolgens kan met de bouw worden gestart.

<p>Alle kinderen kansen geven.</p>	<p>Doorgaan met sluitende aanpak.</p>	<p>Op dit moment is beleid ontwikkeld voor een sluitende aanpak van alle kinderen tussen 0 en 19 jaar. Dit beleid is inmiddels vastgesteld en wordt toegepast. Aan de implementatie van het Centrum Jeugd en Gezin, de Voor- en Vroegschoolse Educatie, de Verwijsindex en de Harmonisatie van Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk is uitvoering gegeven.</p>
------------------------------------	---------------------------------------	---

PROGRAMMA 7 SAMENLEVEN

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- het bieden van een inkomensvoorziening voor degenen die niet met werk in de kosten van hun bestaan kunnen voorzien;
- het bevorderen van “meedoen” in de samenleving;
- een veilige en sociale leefomgeving met laagdrempelige voorzieningen;
- een adequaat aanbod aan medische voorzieningen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Een optimaal aanbod aan gezondheidsvoorzieningen.	De initiatieven vanuit de huisartsen tot samenwerking verder stimuleren en ondersteunen.	Samenwerking wordt door middel van overleg gestimuleerd, niet alleen huisartsenzorg maar ook tandartsenzorg heeft de aandacht.
Tegengaan van overmatig gebruik van alcohol en andere drugs.	In samenspraak met alle betrokken instanties beleid intensiveren.	In VAST-verband wordt met de Hulpverleningsdienst en Verslavingszorg Noord Nederland aan deze problematiek gewerkt. Daarnaast zijn er lokale voorlichtings-/onderwijsprojecten. Er is toezicht van de Voedsel en Waren Autoriteit op de verkoop aan jeugdigen. Dit betreft (nog) geen gemeentelijke taak, deze verantwoordelijkheid gaat over naar de gemeenten. Voor de uitvoering zullen wij naar verwachting met een andere gemeente hierover een arrangement afsluiten.
Het opheffen van belemmeringen voor gehandicapten.	Bij het (her)inrichten van de openbare ruimte hieraan extra aandacht schenken.	Bij (her)inrichtingsprojecten wordt hieraan voortdurend aandacht besteed.
Een integraal jeugd(gezondheids)beleid	Mede op basis van decentralisatie rijkstaken (Centra voor Jeugd en Gezin) het bestaande beleid intensiveren. Daarbij wel oog blijven houden voor de schaal van Terschelling.	Dit is onderdeel van de Sluitende Aanpak. Daarnaast wordt voor wat betreft de integraliteit in de jeugdgezondheidszorg samengewerkt met andere gemeenten in de HVD.
Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk.	Uitvoering geven aan de Wet OK.	De hiermee samenhangende werkzaamheden zijn uitgevoerd. Er wordt nu vooral aandacht besteed aan een goede inbedding van de financiële verhouding tussen het gemeentebestuur en de Stichting Prokino.

PROGRAMMA 8   CULTUUR EN SPORT

Missie:

Met dit programma streeft het College naar:

- het bevorderen van de sport- en cultuurdeelname van alle inwoners van Terschelling;
- het versterken van de aantrekkingskracht van het eiland door het ontwikkelen van een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod;
- het in stand houden van voorzieningen op het gebied van kunst, cultuur, musea en sport.

WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ER VOOR DOEN	STAND VAN ZAKEN
Voorzieningen –waar mogelijk- in stand houden.	Eerdere kerntakendiscussies hebben er toe geleid dat het huidige aanbod aan voorzieningen nut en noodzaak heeft bewezen. Verdere afbrokkeling zal door het College zoveel mogelijk worden tegengegaan. Echter, alle instanties, verenigingen etc. zullen zich bewust moeten zijn van het in financieel opzicht zware weer waarin wij komen te verkeren. Ook daar dient daarom bezinning op efficiëntie en effectiviteit plaats te vinden.	Ondanks forse bezuinigingen is het College erin geslaagd de voorzieningen in stand te houden. Ter bevordering van de sport wordt deelgenomen aan Rijks impulsregelingen waarmee de aanstelling van combinatiefuncties kan worden bekostigd.
Optimaliseren van de hippische sport.	Samenwerking van verenigingen en ondernemers stimuleren. Het College wacht de uitkomsten van het lopende onderzoek naar de levensvatbaarheid van een manege af.	De gemeente steekt veel energie in de hippische sport en coördineert een provinciaal subsidieproject met als doel de hippische sport en het hippisch toerisme op een hoger plan te brengen. Dit project is inmiddels afgerond. Voor wat betreft de ontwikkelingen rond de manege wacht het College de verdere ontwikkelingen af. Er is door de eigenaar van de manege een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Polder ingediend.

Musea in stand houden.	<p>De vraag is gerechtvaardigd of het wenselijk is de musea onderdeel te laten blijven van de gemeentelijke organisatie.</p> <p>Toekomstbestendigheid lijkt meer gegarandeerd met verzelfstandiging. Het College wil hiernaar onderzoek doen.</p> <p>De locatie van "t Behouden Huys" staat niet ter discussie.</p>	<p>Het rapport Natuur en Cultuur, de collectie Terschelling is de eerste fase om te komen tot een nieuw museumbeleid. BMC heeft uitgangspunten geformuleerd. Deze zijn in december 2011 door de gemeenteraad onderkend en erkend. Het geheel van de waardevolle cultuur en natuur van Terschelling is uitgangspunt voor het museumbeleid. In dit beleid is particulier initiatief van diverse aard van groot belang, alsmede een in te richten collectie Terschelling die professioneel beheerd en ontsloten wordt. Het beleven van de collectie start met een nieuw in te richten centrum. De betonningsloods wordt momenteel als eerste mogelijkheid onderzocht. Over de voorwaarden vinden gesprekken plaats. Het hierop betrekking hebbende projectplan en het beschikbare budget zijn in Raadsvergadering van mei 2013 geaccordeerd.</p>
Verplaatsing Buurtgebouw Nieuw West	Het College wil hierin geen actieve rol vervullen, maar wacht het initiatief van de buurtvereniging af.	Er zijn nog geen initiatieven bij het College bekend.
Realisatie van een volwaardige Sporthal.	Het College zou dit wel willen nastreven, maar de financiële realiteit dwingt tot een pas op de plaats. Wel een open oog voor initiatieven van derden al dan niet in combinatie met nieuwbouw van de Campus.	Er is een extern initiatief (haalbaarheidsonderzoek multifunctionele hal). Resultaten daarvan worden afgewacht.
Zwembad in stand houden.	Het College wil onderzoek doen naar de mogelijkheden de economische levensduur van "de Dôbe" te verlengen.	Op dit moment is vanuit de Raad van Beheer van het zwembad een werkgroep bezig met het opstellen van een visie over het zwembad voor de periode na 2017.
Tigercomplex toegankelijk maken.	Het College wacht de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek af, maar zou hierin graag een stimulerende rol willen vervullen.	De haalbaarheidsstudie is afgerond. De cultuurhistorische vereniging is trekker van het project. De gemeente zal de komende tijd meer in de zijlijn opereren als vergunningverlener.

Kadernota 2013

4. Financiële ontwikkeling

4. Financiële ontwikkelingen

In dit hoofdstuk komt het algemene financiële beeld aan de orde dat dient als kader voor de begroting 2014. Allereerst zal een overzicht worden gegeven van de uitkomsten van de meicirculaire 2013.

4.1 Meicirculaire 2013

In de meicirculaire 2013 zijn de ontwikkelingen in het gemeentefonds verwerkt die verband houden met het regeerakkoord en met de daarop volgende akkoorden die de regering heeft gesloten met maatschappelijke partners zoals de vakbeweging, de werkgevers en de VNG. Het moment van uitkomen van de meicirculaire viel ongeveer samen met een aanbeveling van Eurocommissaris Rehn aan de Nederlandse regering om meer te gaan bezuinigen. Het kabinet zal bij het opstellen van de begroting voor het jaar 2014 moeten reageren op deze aanbeveling. De eventuele extra bezuinigingen die dit met zich mee zal brengen zijn uiteraard nog niet verwerkt in de meicirculaire en het advies van de VNG is dan ook om deze meicirculaire te beschouwen als een tussenstop op een weg met nog komende kortingen op het gemeentefonds.

Hiernavolgend zal de algemene ontwikkeling van het gemeentefonds in twee paragrafen worden behandeld. Eerst komt het accres aan de orde. Het accres is de mutatie in het gemeentefonds ten gevolge van de "trap op trap af" systematiek, waarbij hogere uitgaven door het Rijk leiden tot grotere inkomsten voor gemeenten en lagere uitgaven van het Rijk leiden tot lagere inkomsten voor gemeenten. Daarna zullen de overige ontwikkelingen binnen het gemeentefonds aan de aan de orde komen. Deze overige ontwikkelingen hebben meestal te maken met veranderende taken van gemeenten.

Accres

De algemene lijn ten opzichte van voorgaande circulaire is dat er voor de komende jaren sprake is van een verslechterde situatie. Dit doet zich in alle jaren voor, met uitzondering van het jaar 2014. In het jaar 2014 doet het Rijk extra uitgaven voor infrastructurele projecten en door de "samen trap op, samen trap af" systematiek leidt dit vervolgens tot een hoger gemeentefonds. Het jaar 2014 vormt een uitzondering. De overige jaren zijn negatief ten opzichte van voorgaande verwachtingen. In onderstaande tabel is het te verwachten accres opgenomen.

Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018
accres	-139	974	15	139	88	88
accres %	-0,82	5,95	0,09	0,87	0,54	0,54

tabel 1. ontwikkeling accres

Voor de vergelijking met de inflatie nemen we in de tabel ook het jaar 2012 op. De verrekening van dat jaar wordt namelijk verwerkt in 2013.

Jaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
accres %	-2,56	-0,82	5,95	0,09	0,87	0,54	0,54
inflatie %	1,10	1,60	1,60	0,90	0,90	0,90	0,90
index accres	97,44	96,64	102,39	102,48	103,37	103,93	104,50
index inflatie	101,10	102,72	104,36	105,30	106,24	107,20	108,17
reëel verschil	- 3,66	- 6,08	- 1,97	- 2,82	- 2,87	- 3,27	- 3,67

tabel 2. reëel accres ten opzichte van 2011 = 100

Uit bovenstaande tabel komt duidelijk naar voren dat er in het jaar 2013 veel pijn te verwerken is. Ten opzichte van iedere 100 euro die de gemeente in 2011 ontving uit het gemeentefonds, ontvangen we in 2013 nog maar 96,64 euro. Om het koopkrachtverlies ten gevolge van inflatie goed te maken was voor iedere 100 euro een uitkering in 2013 nodig van 102,72. De reële achteruitgang is dan te berekenen op 6,08% ten opzichte van het jaar 2011. In 2013 krijgen we bovendien te maken met de afrekening over het jaar 2012 waarin ook al sprake was van een achteruitgang van 3,66%. Om de inflatie goed te maken komt de gemeente Terschelling daardoor in 2013 ongeveer € 650.000 tekort.

De ontwikkeling van het accres lijkt voor de jaren vanaf 2014 iets gunstiger uit te vallen. De koopkracht in 2018 zou volgens de prognoses ongeveer uitkomen op het niveau van het jaar 2012. De ervaring leert evenwel dat een behoorlijke korrel zout nodig is wanneer het aankomt op de beoordeling van toekomstige ontwikkelingen. De toename van het accres in 2014 hangt samen met voorgenomen extra investeringen in de infrastructuur door de Rijksoverheid. Het kabinet moet de begroting over 2014 echter nog opstellen en er is een flinke kans dat de economische context zal dwingen tot extra bezuinigingen.

Overige ontwikkelingen gemeentefonds

Naast de ontwikkeling van het accres doen zich jaarlijks nog andere wijzigingen voor in het gemeentefonds. Ook deze ontwikkelingen zijn van invloed op de uitkering die de gemeente Terschelling ontvangt. De belangrijkste worden hier kort toegelicht.

De decentralisaties in het sociale domein hebben vertraging opgelopen, maar de ambities blijven gehandhaafd. Het is op dit moment nog steeds niet geheel duidelijk welke taken er naar de gemeenten gaan en welk budget daarmee gemoeid zal zijn. De verwachting is nu dat er in de september circulaire meer bekend gaat worden. Voor het eerst wordt nu wel een indicatief bedrag vrijgegeven: de uitkering voor jeugdzorg zou daarbij voor Terschelling € 674.604 gaan bedragen. Voor de kosten van de implementatie van de transitie jeugdzorg en WMO is in totaal over 2013 en 2014 een bedrag beschikbaar van € 156.617 voor onze gemeente.

Het kabinet wil de gemeentelijke herindeling bevorderen en vanuit de gedachte dat grotere gemeenten goedkoper kunnen werken wordt er vanaf 2015 een bedrag van € 60 miljoen onttrokken aan het gemeentefonds.¹ Opvallend is dat deze herindelingsboete door alle gemeenten wordt betaald, dus ook door de gemeenten die al efficiënt werken of al een herindeling achter de rug hebben.

Op de uitkering uit het gemeentefonds over het jaar 2012 was een winstwaarschuwing van toepassing. De verwachting was dat het voorschot te hoog was en dat er een lagere afrekening zou volgen. In de meicirculaire is de korting over het jaar 2012 nu verwerkt in de uitkering over het jaar 2013. Door deze techniek kan het jaar 2012 eerder definitief worden gemaakt. De korting over 2012 bedraagt in totaal € 192 miljoen. Dit betreft een structurele verlaging van het gemeentefonds vanaf 2012, maar doordat in 2013 er sprake is van een nagekomen correctie over 2012 betekent dit dat gemeenten dit bedrag in 2013 2 maal te verwerken krijgen. Overigens valt de definitieve afrekening 2012 ook zonder de schuif naar 2013 al lager uit dan verwacht, in totaal bedraagt de correctie over 2012 voor onze gemeente ongeveer € 185.000.

In 2014 wordt een korting van € 89 miljoen doorgevoerd op het budget voor huishoudelijke hulp. De regering wil de hulp beperken tot de groep mensen die de hulp echt nodig hebben en er financieel niet zelf in kunnen voorzien. Gemeenten moeten deze korting terugverdienen door besparingen op de uitvoering van de WMO.

In 2015 worden grote kortingen op het gemeentefonds doorgevoerd die verband houden met het regeerakkoord Rutte II. Het betreft een bedrag van € 310 miljoen korting voor het btw compensatiefonds en een bedrag van € 256 miljoen voor onderwijshuisvesting. Het voornemen in het regeerakkoord was aanvankelijk om het btw compensatiefonds voor gemeenten geheel af te schaffen. Nadien is er met het VNG een akkoord gesloten waarbij is overeengekomen dat het compensatiefonds in stand zal blijven, maar dat een deel zal worden gefinancierd door een uitname uit het gemeentefonds. De korting voor onderwijshuisvesting heeft te maken met een overheveling naar het ministerie van onderwijs. Dit ministerie keert het bedrag voortaan uit aan de scholen, het onderhoud is daarmee geen gemeentelijke taak meer.

Ook in 2015 krijgen gemeenten te maken met een structurele korting van € 25 miljoen die wordt gemotiveerd vanuit de gedachte dat de overheid efficiënter kan functioneren door investeringen in digitale dienstverlening. De rijksoverheid heeft gemeenten ondersteund in het kader van de e-

---

¹ Iedere miljoen euro minder in het gemeentefonds kost de gemeente Terschelling ongeveer € 400,-

overheid, maar gaat er daarbij wel vanuit dat dit uiteindelijk zal leiden tot een goedkopere dienstverlening.

In 2015 zal de herijking van het gemeentefonds worden doorgevoerd. De leden van de auditcommissie zijn hierover in het verleden al uitgebreid van op de hoogte gesteld. De herijking kan grote gevolgen hebben voor gemeenten. In het kader van het samenwerkingsverband VAST en in overleg met de VNG houden wij dit onderwerp nauwlettend in de gaten voor de gevolgen voor de Waddeneilanden. Hieraan verbonden speelt het onderwerp van overgang naar de BAG definitie van het begrip woonruimte. Ook dit onderwerp kan grote impact hebben voor de eilanden. Vooralsnog is een overgangperiode van kracht waarbij het aantal wooneenheden is bevroren.

Zoals gezegd is er een overeenkomst gesloten tussen Kabinet en het VNG. Deze overeenkomst werd gesteund door een meerderheid van de leden. Naar aanleiding van actuele ontwikkelingen heeft recent het congres van de VNG het bestuur echter teruggestuurd naar de onderhandelingstafel met het kabinet. De VNG is niet betrokken geweest bij andere gesloten akkoorden zoals het woonakkoord, het zorgakkoord en het sociaalakkoord. De VNG wil nu niet meewerken aan de uitvoering van deze akkoorden zonder aanvullende toezeggingen van het Kabinet. Daarbij speelt een belangrijke rol dat gemeenten vrijheid wensen in de uitvoering van taken. Dat een Kabinet de uitvoering van taken in handen legt van gemeenten, maar in de achtergrond mee wil sturen in de besteding van het geld, is voor gemeenten niet acceptabel.

4.2 Financiële ontwikkeling

In deze paragraaf worden de financiële ontwikkelingen op een rij gezet. Eerst zal een kort overzicht worden gegeven van de uitgangssituatie. Daarna worden achtereenvolgens de autonome ontwikkelingen en de toegekende wensen gepresenteerd. Voor de transparantie volgt daarna een overzicht van de niet gehonoreerde wensen. De ontwikkelingen laten een scherp negatief beeld zien, om die reden treft u tevens een overzicht aan van de maatregelen die het College de Raad voorstelt te nemen om weer op een financieel gezonde koers te komen. Dit hoofdstuk sluit af met een overzicht waarin alle ontwikkelingen zijn verwerkt, inclusief het Collegevoorstel voor de jaren 2013 tot en met 2017. De gepresenteerde cijfers moeten worden begrepen vanuit de huidige begroting 2013, de cijfers vormen de wijzigingen ten opzichte van deze begroting 2013, waarbij voor de nieuwe jaarschijf 2017 de cijfers zijn gebruikt van de jaarschijf 2016.

Uitgangssituatie begroting 2013

Zoals gebruikelijk start het overzicht van de financiële stand van zaken met het herhalen van de uitgangssituatie. In onderstaande tabel zijn de vrij te besteden middelen weergegeven conform de begroting 2013.

	2013	2014	2015	2016	2017
onvoorzien	16.766	50.000	50.000	50.000	50.000
reservering	0	28.748	20.738	208.882	208.882
investeringsfonds	0	100.000	100.000	100.000	100.000
totaal beschikbaar	16.766	178.748	170.738	358.882	358.882

tabel 3: totaal beschikbare middelen begroting 2013

De reservering in de tabel is formeel niet een echte reserve, maar wordt gevormd door een bedrag in de begroting nog niet te bestemmen. Dit vanuit de gedachte dat behoedzaamheid geboden is in verband met verwachte lagere inkomsten uit het gemeentefonds.

In de begroting 2013 is tevens rekening gehouden met een dekking uit de reserves. Deze dekking is daarna nog gewijzigd ten gevolge van de jaarrekening 2012 en door een raadsbesluit. De voorgenomen dekking uit de reserves is als volgt.

	2013	2014	2015	2016	2017
begroting 2013	238.183	171.679	72.600	115.417	
project tonnenloods	75.000				
jaarrek. 2012 lasten	41.144				
jaarrek. 2012 reserves	180.000				
totale dekking	534.327	171.679	72.600	115.417	0

tabel 4:dekking uit de reserves begroting 2014

In de jaarrekening 2012 is sprake van de doorschuiving van kosten naar 2013. Dit heeft betrekking op niet bestede kosten in 2012 die daarmee het resultaat over 2012 hebben verhoogd. Dit hogere resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve en het wordt via de reserve overgeheveld naar 2013. (Zie pagina 12 jaarrekening 2012)

In 2012 is eveneens sprake van kosten die gepland stonden om te worden gedekt uit de reserves. Omdat deze kosten doorschuiven naar 2013, schuift ook de dekking door naar 2013.

Voor de jaarschijf 2017 is nog geen begroting vastgesteld.

Autonome ontwikkelingen

Onder het kopje autonome ontwikkelingen is hieronder een overzicht opgenomen van financiële ontwikkelingen die niet of nagenoeg niet beïnvloedbaar zijn omdat ze een gevolg zijn van externe invloeden of omdat de kosten samenhangen met een situatie zoals deze zich op dit moment nu eenmaal voordoet. De cijfers over het jaar 2013 zijn tamelijk hard en worden vertaald naar een begrotingswijziging. De cijfers over 2014 zullen de basis gaan vormen voor de begroting 2014, de cijfers over latere jaren worden minder hard en zullen in de toekomst scherper kunnen worden bepaald.

	2013	2014	2015	2016	2017
1. gemeentefonds	-175.207	33.086	-165.282	-346.260	-355.379
2. salaris	-68.580	-248.744	-240.003	-191.793	-235.798
3. inhuur en kosten VTH	-180.079	-107.119	-85.576	-89.096	-92.678
4. kapitaallasten	-108.088	-13.602	-221.968	-85.326	-51.596
5. hogere bate belastingen	69.126	84.847	106.177	202.377	355.877
6. projecten e-overheid	-176.937	-137.256	-82.486	-106.486	-87.486
7. zwembad					-190.000
8. bouwleges	50.000				
9. subsidie LED	70.000				
10. juridische procedures	-150.000	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
11. havensisie	90.000				
12. drank en horeca controle	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
totaal	-590.765	-469.788	-770.138	-697.584	-738.060

tabel 5: autonome ontwikkelingen

1. Gemeentefonds

In de berekening van de verwachte uitkering uit het gemeentefonds is in deze kadernota uitgegaan van de meicirculaire 2013. In de tabel is een saldo opgenomen na verwerking van enkele specifieke taakmutaties. Ter toelichting geven wij hieronder de samenstelling van dit saldo weer.

	2013	2014	2015	2016	2017
uitkering gemeentefonds	-43.654	114.150	-197.282	-378.260	-387.379
transitie jeugd	-39.079	-7.619			
transitie awbz	-64.474	-45.445			
combinatiefunctionaris	-28.000	-28.000	-28.000	-28.000	-28.000
onderwijshuisvesting			60.000	60.000	60.000
effect op de exploitatie	-175.207	33.086	-165.282	-346.260	-355.379

tabel 6: mutatie van de begroting uitkering gemeentefonds

2. Salaris

In de begroting van 2013 werd nog uitgegaan van de nullijn voor ambtenarensalarissen voor de jaren 2013 en 2014. Inmiddels is er voor 2013 een nieuwe cao van toepassing waarin een extra budget is overeengekomen voor opleidingen in het kader van de arbeidsmobiliteit. Deze opleidingskosten zijn verwerkt, evenals de nieuwe pensioenpremies. Voor de jaren 2014 en later gaan wij nu uit van een stijging van de salariskosten die de inflatie volgt. Aansluitend op de verwachte inflatiecijfers uit de meicirculaire is nu gerekend met een stijging van 2014 1,6%; 2015 0,9%; 2016 0,9% en 2017 0,9%. In het zogeheten Mondriaan akkoord hebben sociale partners de nullijn verlaten en om die reden is het niet meer realistisch daar in de begroting nog langer van uit te gaan.

Binnen het salarisbudget is ruimte vrijgekomen door het vertrek van enkele personeelsleden. Deze ruimte zal worden gebruikt voor de invulling van vacatures dan wel voor inhuur van personeel van derden. In de salarisbegroting is tevens nog ruimte beschikbaar voor het oplossen van een reëel knelpunt op het gebied van de financieel economische expertise binnen het Team Ondersteuning.

3. Inhuur van derden en kosten VTH

Bij de reorganisatie is de problematiek die de gemeente kent op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving aan het licht getreden. Dit onderdeel van het gemeentelijke takenpakket is onderwerp geweest van een aanvullend onderzoek en de uitkomsten van dit onderzoek zullen de komende tijd leiden tot concrete aanpassingen. Deze aanpassingen zullen uiteindelijk tot gevolg moeten hebben dat de taken op het gebied van VTH goedkoper worden ingevuld. Daar staat tegenover dat binnen het provinciale kader de FUMO een belangrijker rol zal gaan vervullen, waardoor meer werk moet worden uitbesteed. Ook de steeds scherper wordende provinciale eisen op het gebied van kwaliteit zullen leiden tot extra kosten. Het is op dit moment nog niet te helder hoe een en ander precies vorm zal gaan krijgen. In 2013 wordt daarom gewerkt met een tijdelijke oplossing waarbij vooral wordt gesteund op personeel van derden. Deze oplossing kan niet blijvend zijn, voor de jaren 2014 en later is daarom rekening gehouden met lagere kosten.

4. Kapitaallasten

Voor de berekening van de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) is een hercalculatie gemaakt van de kapitaalsbehoefte, uitgaande van de balansgegevens per ultimo 2012, en de uitkomsten daarvan zijn verwerkt in deze kadernota. De uitkomsten per jaar verschillen, maar de algemene tendens is dat er meer rente moet worden betaald dan tevoren was aangenomen. De te betalen rente kan nog positief worden beïnvloed door verkoop van de Dellewallocatie. Door de verkoopopbrengst zal er minder geld hoeven te worden geleend van de bank.

5. Hogere belastingen

Op basis van de realisatie in het boekjaar 2012 kan de belastingopbrengst naar boven worden bijgesteld. Daarbij is gerekend met de tarieven zoals de Raad deze bij de begroting 2011 heeft vastgesteld voor de gehele raadsperiode. Voor de jaren daarna hebben wij gerekend met een

trendmatige verhoging. Voor de berekening van de bate uit de toeristenbelasting is vooralsnog uitgegaan van een tarief in 2016 van € 1,15 en in 2017 van € 1,20.

6. Projecten e-overheid

In deze kadernota zijn de ontwikkelingen geschetst op het gebied van de e-overheid. Hoewel de Rijksoverheid hierbij een duidelijk doel nastreeft lijkt de weg er naar toe zich vaak te slingeren door nog onbekend moerassig gebied. Het blijkt dat de ICT projecten in tijd en geld moeilijk planbaar zijn. Voor het jaar 2013 kunnen de kosten inmiddels beter worden berekend en het blijkt dat deze kosten in de begroting 2013 zijn onderschat. Het jaar 2013 zal vooral gericht zijn op het realiseren van de verplichtingen op het gebied van de BAG en op de introductie van het zaakgericht werken. Binnen het zaakgericht werken zullen enkele processen op het gebied van vergunningverlening worden gedigitaliseerd en zal ook het interne postproces worden gedigitaliseerd.

7. Zwembad

De kosten van het zwembad lopen in 2016 voor een deel uit de begroting en zonder gewijzigd beleid zullen er daarom vanaf 2017 nieuwe kosten moeten worden opgevoerd. Het is de vraag of deze post onder autonome ontwikkelingen moet worden opgenomen. Uit de de recent gevoerde discussie over de toekomst van het zwembad blijkt een brede steun voor het open blijven houden van het zwembad. Om die reden is er hier voor gekozen deze post te beschouwen als een begrotingstechnische aanpassing en is dus onder de autonome ontwikkelingen opgenomen.

8. Bouwleges

Door enkele grotere bouwaanvragen in 2013 zullen de leges incidenteel hoger uitkomen dan verwacht. Voor de latere jaren is nog geen inschatting gemaakt van eventuele meevallers uit incidentele bouwprojecten. Het uitgangspunt is dat er met de grote projecten ook meer werk gemoeid zal zijn, om die reden is er voorlopig voor gekozen om deze jaren neutraal in te schatten.

9. Subsidie LED

Naar verwachting zal er in 2013 een eenmalige bate zijn uit de subsidie van het Led project van het CNL. De kosten die met dit project gemoeid zijn geweest hebben al gedrukt op het exploitatieresultaat van voorgaande jaren.

10. Juridische procedures

In 2013 zijn we geconfronteerd met uitzonderlijk hoge kosten voor juridische procedures. Dit hangt nauw samen met de veelheid aan bestemmingsplannen die in de eindfase verkeren. Voor de bestemmingsplannen buitengebied is externe ondersteuning aangetrokken. Ook voor de afwikkeling van de vele bezwaar- en beroepsschriften die niet met de bestemmingsplannen te maken hebben was inhuur nodig. De verwachting is dat het in 2013 zal lukken om de achterstanden op dit gebied nagenoeg geheel in te lopen. Ook voor de jaren na 2013 is er nu rekening gehouden met extra juridische kosten. Uiteraard is het nog niet zeker dat dit budget ook daadwerkelijk nodig zal zijn. De ervaring leert echter dat het aantal bezwaar- en beroepsschriften alleen nog maar toeneemt.

11. Havenvisie

De ontwikkeling van de havenvisie loopt vertraging op door blijvende onzekerheid in de veerbotenproblematiek en in de overdracht van de haven aan de gemeente. Het in 2013 beschikbare budget van €100.000 kan daarom grotendeels vrijvallen.

12. Drank en Horecacontroles

Het toezicht op de Drank en Horecawet is per 1 januari 2013 in handen gekomen van de gemeenten. Vanaf 2014 zal naar verwachting de leeftijdsgrens voor verkoop en schenken van alcohol worden verhoogd van 16 naar 18 jaar. Voor een toeristische gemeente als Terschelling heeft dit nogal gevolgen. De kosten voor externe ondersteuning worden voorlopig structureel geschat op € 11.000.

Wensen en taakstellingen

Het overzicht met gehonoreerde wensen is in deze kadernota tamelijk kort. Het College stelt de Raad voor om rekening te houden met een drietal wensen en taakstellingen.

	2013	2014	2015	2016	2017
1. beheersverordening wadden	-5.000	-10.000			
2. strandbewaking		-47.000	-47.000	-47.000	-47.000
3. dekking product afval		40.000	40.000	40.000	40.000
totaal	-5.000	-17.000	-7.000	-7.000	-7.000

tabel 7: wensen en taakstellingen

1. Beheersverordening Waddenzee

De beheersverordening Waddenzee zal in gezamenlijk verband met de andere Waddengemeenten worden ontwikkeld. In de beheersverordening ligt het ruimtelijk beleid vast voor een gebied.

Gemeenten kunnen kiezen voor een bestemmingsplan of voor een beheersverordening. Een beheersverordening is van toepassing op gebieden waar geen ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien, de bestaande situatie wordt vastgelegd.

2. Strandbewaking

In deze kadernota wordt er voor gekozen om de strandbewaking voort te zetten op basis van de huidige invulling door de KNRM.

3. Dekking product afval

Dit betreft de formalisering van een taakstelling overeenkomstig de wens die de Raad in meerderheid heeft uitgesproken bij de vaststelling van de begroting 2013. De wijze waarop aan deze taakstelling inhoud zal worden gegeven blijft hier onbesproken, dit zal op een later moment aan de orde worden gesteld.

Niet gehonoreerde wensen

Voor de transparantie treft u hierbij een overzicht aan van de wensen die door het College niet zijn gehonoreerd.

	2013	2014	2015	2016	2017
1. structuurvisie		-60.000	-60.000		
2. polderpaden	-30.000	-30.000			
3. sponsoring st. guusjen		-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
totaal	-30.000	-96.000	-66.000	-6.000	-6.000

tabel 8: niet gehonoreerde wensen

1. Structuurvisie

De bestaande structuurvisie is verouderd en zou moeten worden vernieuwd. In de huidige financiële situatie is er echter geen geld voor het maken van externe kosten. De wens is vooralsnog niet gehonoreerd.

2. Polderpaden.

Het herstel van de polderpaden zal naar verwachting € 60.000 gaan kosten. Getracht wordt om binnen het bestaande wegenplan middelen te vinden om de polderpaden te herstellen. Dit zal betekenen dat er een nieuwe planning wordt opgesteld waarbij andere werkzaamheden worden uitgesteld.

3. Stichting Guusjen.

Het College ziet geen mogelijkheid meer om de sponsoring van Stichting Guusjen voort te zetten. De bestaande toezegging loopt af in 2014.

Totaal overzicht ontwikkelingen

In onderstaande tabel is een recapitulatie gegeven van hetgeen inmiddels is behandeld in het kader van de financiële ontwikkelingen. Om het beeld compleet te maken is in de tabel tevens de geplande dekking uit de reserves opgenomen.

	2013	2014	2015	2016	2017
beschikbare ruimte 2013	16.766	178.748	170.738	358.882	358.882
autonome ontwikkelingen	-590.765	-469.788	-770.138	-697.584	-837.060
wensen	-5.000	-17.000	-7.000	-7.000	-7.000
dekking reserves	-534.327	-171.679	-72.600	-115.417	0
totaal	-1.113.326	-479.719	-679.000	-461.119	-485.178

tabel 9: totaal overzicht ontwikkelingen

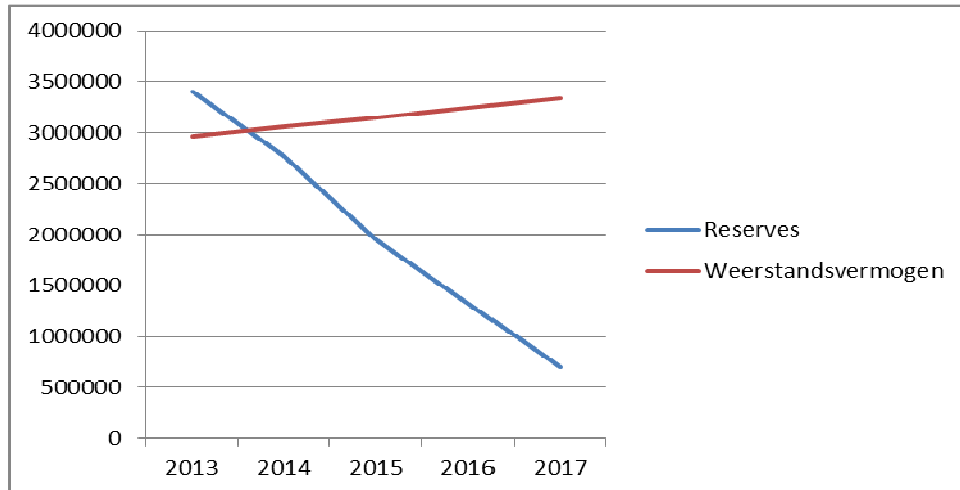
Wanneer dan ook nog rekening wordt gehouden met de noodzakelijke ruimte voor onvoorziene uitgaven en met de behoefte om geld te reserveren voor investeringen in het kader van cofinanciering, leidt dit tot het volgende eindbeeld.

	2013	2014	2015	2016	2017
totaal ontwikkelingen	-1.113.326	-479.719	-679.000	-461.119	-485.178
nodig voor onvoorzien		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
nodig voor investeringen		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
totaal tekort	-1.113.326	-629.719	-829.000	-611.119	-635.178

tabel 10: totaal benodigd zonder aanvullend beleid

Uit de tabel komt een nogal schrikwekkend beeld naar voren. Het jaar 2013 laat een exploitatietekort zien van meer dan een half miljoen en geteld bij de geplande onttrekking aan de reserves van eveneens meer dan een half miljoen euro, betekent dit dat in één jaar het totaal van de algemene reserve en de reserve recreatie in de buurt gaat komen van het weerstandvermogen. Dit weerstandvermogen is het vermogen dat door de Raad is aangemerkt als minimum van wat nodig is om risico's op te vangen. Het weerstandvermogen kan, na rentetoevoeging, per einde 2013 worden berekend op ongeveer 3 miljoen euro. De conclusie is dat het na het jaar 2013 niet meer mogelijk zal zijn om nog geld te onttrekken aan de reserves zonder dat de ondergrens van het weerstandvermogen wordt overschreden. Dat betekent dat naar oplossingen moet worden gezocht waarbij incidentele uitgaven niet langer worden gedekt uit de reserves, maar moeten worden gedekt uit de exploitatie.

In de volgende grafiek wordt de ontwikkeling van de vrije reserve in beeld gebracht. Tot de vrije reserve worden in de grafiek gerekend de Algemene Reserve en de Reserve Recreatie.

grafiek 1: ontwikkeling reserve zonder aanvullend beleid

Ter toelichting bij de grafiek nog de opmerking dat het weerstandsvermogen jaarlijks stijgt door de jaarlijkse procentuele ophoging. Deze ophoging is nodig om de koopkracht van het weerstandsvermogen in stand te houden.

College voorstel

Het College heeft zich indringend beraden op de negatieve financiële situatie zoals deze bezig is te ontstaan. De mogelijkheid om in 2013 nog bij te sturen is minimaal. Wel is aan de ambtelijke organisatie de opdracht gegeven om op korte termijn een analyse te maken waarbij de gehele organisatie en alle processen worden beoordeeld op mogelijke aanpassingen die gericht zijn op een verdere verbetering van de doelmatigheid en efficiency. Daarbij zal sprake moeten zijn van een integrale analyse, dat wil zeggen dat het gehele proces van besluitvorming in de Raad tot en met de uitvoering deel moet uitmaken van de analyse. In de binnenkort op te stellen begroting 2014 kan echter niet vooruit worden gelopen op de uitkomsten van deze analyse en in de verdere voorstellen speelt dit dan ook verder nog geen rol.

Het College stelt u een aantal maatregelen voor om de financiële problematiek het hoofd te bieden. De volgende uitgangspunten hebben daarbij gegolden:

- de zwakkeren in de samenleving zullen worden ontzien;
- de belastingen voor burgers en bedrijven blijven zich ontwikkelen conform de lijn zoals deze in de begroting van 2011 is vastgelegd;
- geen afbraak van toeristische voorzieningen, maar juist verder vorm geven aan de ambitie om op het eiland een uitstekend pakket van toeristische voorzieningen aan te bieden;
- de hoogte van het tarief van de toeristenbelasting harmoniseren, concurrentie in het tarief van de toeristenbelasting is niet passend binnen het samenwerkingsverband VAST;
- het investeringsbudget van € 100.000 dient in stand te blijven voor subsidie van projecten op het gebied van duurzaamheid en toerisme.

Op basis van deze uitgangspunten komt het College met de volgende voorstellen.

	2013	2014	2015	2016	2017
1. bezuiniging subsidies		50.000	50.000	50.000	50.000
2. verhoging toeristenbelasting		595.000	813.000	813.000	813.000
3. opleidingsbudget		20.000	20.000	20.000	20.000
4. personeelsvoorzieningen		5.000	5.000	5.000	5.000
totaal	0	670.000	888.000	888.000	888.000

tabel 11: voorstel College

1. Bezuiniging subsidies

In 2012 is reeds een bezuiniging op subsidies doorgevoerd van € 30.000. In de subsidiebrief van 2013 heeft het College aan alle subsidieontvangers meegedeeld dat rekening moet worden gehouden met een korting op het subsidiebedrag in 2014. Deze tweede tranche korting op de subsidies zal in 2014 zijn beslag krijgen en € 50.000 bedragen. Het uitgangspunt is lange tijd geweest om het maatschappelijk middenveld te ontzien, maar deze doelstelling is niet langer geheel houdbaar. De totale bezuiniging op subsidies zal in totaal uitkomen op € 80.000, hetgeen een korting betekent van gemiddeld nog geen 10%. Hoewel iedere bezuiniging onwelkom zal zijn bij subsidieontvangers, moet wel worden gezegd dat de ingreep in vergelijking met veel andere gemeenten relatief bescheiden is. Het voorstel zal nader worden uitgewerkt in het subsidiejaarprogramma 2014.

2. Verhoging toeristenbelasting

Bij de begroting 2011 is voor alle gemeentelijke belastingen het spoor uitgezet voor de gehele raadsperiode. Het College wil aan deze afspraken vast blijven houden, maar komt nu wel met een nader voorstel voor het tarief van de toeristenbelasting. We zien om ons heen dat het tarief van de toeristenbelasting op andere eilanden hoger ligt dan het Terschellinger tarief. Dit betekent dat er kan worden gesproken van een nog niet benutte belastingcapaciteit. In die zin is het voorstel om het tarief van de toeristenbelasting te verhogen niet meer en niet minder dan een welkome kans om een probleem tegemoet te treden. Meer principieel kan echter worden gezegd dat een zekere tariefsharmonisatie tussen de eilanden voor de hand ligt nu er in VAST verband zo nauw wordt samengewerkt. Een vergelijking van de tarieven toont aan dat Terschelling het laagste tarief hanteert van alle Waddeneilanden:

Vlieland	€ 1,35	per dag
Ameland	€ 1,18	per dag
Schiermonnikoog	€ 1,59/139	eerste dag/vervolgdagen
Terschelling	€ 1,00	per dag
Texel	€ 1,60	per dag met max. 7 dagen

tabel 12: vergelijking tarief toeristenbelasting 2013

Het voorstel tot ophoging van de toeristenbelasting is berekend op basis van de volgende tarieven.

	2013	2014	2015	2016	2017
tarief begroting	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
nieuw voorstel	1,00	1,35	1,50	1,55	1,60
verhoging	0,00	0,30	0,40	0,40	0,40

tabel 13: verhoging tarief toeristenbelasting

De nu voorgestelde verhoging maakt een sluitende meerjarenbegroting 2014 mogelijk, waarbij tevens de geformuleerde uitgangspunten overeind blijven. De verhoging is fors en er zal dan ook een duidelijke uitleg nodig zijn dat Terschelling deze keuze vooral maakt om de bestaande voorzieningen voor burgers en toeristen in stand te houden. Uiteraard staat het de Raad vrij om een andere keuze te maken, en ook de in 2014 nieuw aantredende Raad zal bij een volgende begroting tot een andere afweging kunnen komen.

De opmerking moet worden toegevoegd dat een verhoging van het tarief van de toeristenbelasting tevens inhoudt dat het tarief van de forensenbelasting naar evenredigheid meestijgt.

In de berekening van de extra bate die verbonden is aan de verhoging van het tarief van de toeristenbelasting is rekening gehouden met hogere perceptiekosten. Voor controle en inning is een extra bedrag gerekend van € 60.000 per jaar.

3. Opleidingsbudget

In de nieuwe CAO voor gemeenteamttenaren is een bedrag opgenomen van € 500 per medewerker per jaar voor aanvullende opleidingen. Deze aanvullende opleidingen moeten gericht zijn op een verbetering van de arbeidsmobiliteit, het extra budget mag niet worden gebruikt voor functie specifieke opleidingen. Het College is, na overleg met de directie, van oordeel dat hiermee het totale opleidingen budget zodanig hoog wordt dat dit niet meer passend is binnen de huidige slechte financiële omstandigheden. Het voorstel is om het reguliere opleidingen budget te verlagen met een bedrag van € 20.000 per jaar.

4. Personeelsvoorzieningen

De voorzieningen en onkostenvergoedingen voor het personeel van de gemeente zijn goed. Zonder dit specifiek te hebben uitgewerkt is het College van mening dat het hiervoor beschikbare budget kan worden ingeperkt door een versobering van de personeelsvoorzieningen.

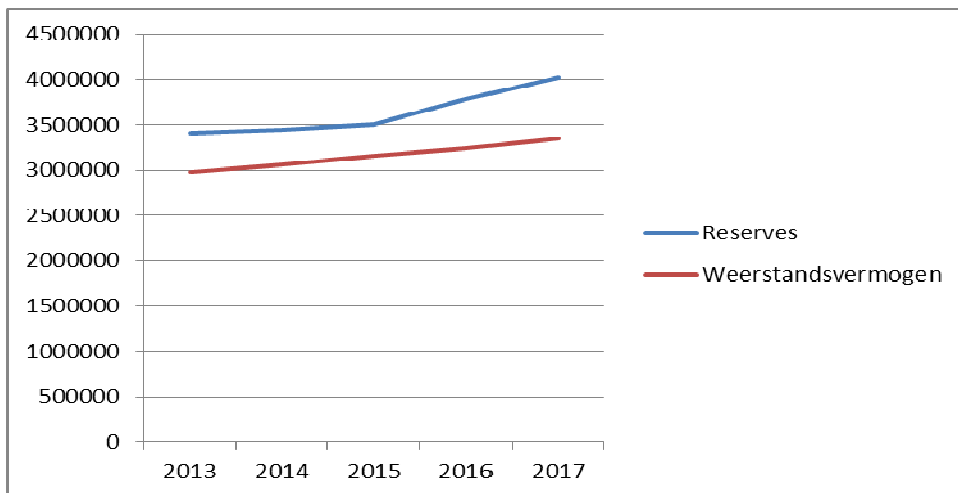
Situatie na verwerking van het Collegevoorstel

Na verwerking van het Collegevoorstel ontstaat een gunstiger beeld. Het jaar 2013 blijft uiteraard zwaar negatief, maar de jaren 2014 en 2015 worden licht positief. Vanuit de gedachte dat er niet meer geput zal worden uit de reserves is deze kleine plus ook noodzakelijk. Op deze manier blijft er nog iets achter de hand om incidentele kosten te kunnen betalen. Voor de jaren 2016 en 2017 blijft er een groter bedrag over. Aangezien deze jaren veel verder weg liggen in de (onzekere) tijd is een behoedzame raming op zijn plaats.

	2013	2014	2015	2016	2017
collegevoorstel		670.000	888.000	888.000	888.000
tekort was	-1.113.326	-479.719	-679.000	-461.119	-485.178
nodig voor onvoorzien		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
investeringsfonds		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
totaal beschikbaar	-1.113.326	40.281	59.000	276.881	252.822

tabel 14: financiële situatie na verwerking Collegevoorstel

De situatie na verwerking van het Collegevoorstel kan worden samengevat in de grafiek waarin het verloop van de reserves wordt getoond.

grafiek 2: ontwikkeling reserves na verwerking Collegevoorstel

De grafiek toont aan dat er na verwerking van het Collegevoorstel een marge in stand blijft tussen het weerstandvermogen en de beschikbare reserves. De marge neemt toe vanaf 2015, maar daar hoort de waarschuwing bij dat in deze grafiek nog geen rekening is gehouden met nieuwe bezuinigingen op het Gemeentefonds.